Grondstoffenvisie 2026-2030

Gemeente Losser
19 januari 2026

Inhoud

Samenvatting 0

1. Inleiding 1

2. Huidige situatie 2

2.1 Service 2

2.2 Milieu 4

2.3 Kosten 6

2.4 Mening inwoners 8

2.5 Terugblik 9

3. Beleid en ontwikkelingen 10

3.1 Beleid 10

3.2 Ontwikkelingen 13

4. Losserse ambitie en uitgangspunten 17

4.1 Ambitie 17

4.2 Uitgangspunten 17

5. Losserse strategie 19

5.1 Spoor 1 - Ontmoedigen aanbieden restafval 19

5.2 Spoor 2 - Stimuleren afvalpreventie 21

5.3 Spoor 3 - Beter scheiden grootste herbruikbare stromen in restafval 22

5.4 Spoor 4 - Inzet op hoogwaardig hergebruik 24

5.5 Spoor 5 - Van voorlichting naar positieve gedragsbenadering 24

5.6 Spoor 6 - Goede gedrag belonen 24

5.7 Spoor 7 - Verbeteren afvalbrengpunt 25

6. Neveneffecten 27

6.1 Bijplaatsingen 27

6.2 Kwaliteit grondstoffen 28

7. Vervolg 29

Bijlage 1 Resultaten inzameling afval en grondstoffen 30

Samenvatting

In Losser werken we toe naar een circulaire economie, waarin afval wordt gezien als grondstof en restafval tot een minimum wordt beperkt. Ons huidige grondstoffenbeleid levert resultaat op: inwoners scheiden hun afval steeds beter en de hoeveelheid restafval is sterk gedaald. Toch blijven de regionale doelen buiten bereik en dat geldt ook voor onze circulaire ambitie. Daarom zetten we met deze Grondstoffenvisie de volgende stap. Hierin bepalen we de koers voor de komende vijf jaar. Samen met het actieplan dat we in 2026 vaststellen - waarin we de concrete uitvoering uitwerken - vormt deze visie ons nieuwe grondstoffenbeleid.

Huidige situatie

Sinds de invoering van het tarief voor restafval (diftar) in 2018 is het scheidingsgedrag in Losser sterk verbeterd. Het restafval - het afval dat inwoners niet scheiden en wordt verbrand - daalde van ruim 200 kg per inwoner per jaar naar 130 kg in 2024. Ondanks deze vooruitgang stabiliseert de hoeveelheid nu. Het behalen van het regionale doel vraagt nog een forse inspanning (doel: 65 kg restafval per inwoner per jaar in 2030). Een trendbreuk is nodig om de volgende stap te zetten richting een afvalloze samenleving. De jaarlijkse analyses bevestigen dat dit mogelijk is: meer dan de helft van het afval dat inwoners nu als restafval aanbieden zijn herbruikbare grondstoffen. Vooral gft, maar ook verpakkingen en oud papier en karton komen nog te vaak in de restafvalcontainer terecht. Over het algemeen zijn inwoners heel tevreden over de voorzieningen om afval en grondstoffen aan te bieden, maar deze worden nog niet altijd optimaal benut. Daardoor gaan veel waardevolle stromen verloren in de verbrandingsoven. De afvalstoffenheffing in Losser is nog steeds lager dan in de meeste regiogemeenten en blijft ook onder het landelijk gemiddelde. Toch stegen de afvalkosten de afgelopen jaren ook in onze gemeente. Door de aangekondigde verhoging van de verbrandingsbelasting voor restafval en de CO_2-heffing voor afvalverbranders stijgen de kosten voor restafval de komende jaren exponentieel verder. Zowel uit milieuoogpunt als uit financieel oogpunt is het dus noodzakelijk om de hoeveelheid restafval te verminderen.

Beleid

Europa versnelt de overgang naar een circulaire economie. In 2030 moet minimaal 60% van het huishoudelijk afval daadwerkelijk worden gerecycled, oplopend naar 65% in 2035. Door de uitbreiding van de producentenverantwoordelijkheid worden producenten in toenemende mate (mede)verantwoordelijk voor de financiering en organisatie van inzameling en recycling. Binnen het landelijke programma Van Afval Naar Grondstof is de focus verschoven van kwantiteit naar kwaliteit: minder vervuiling in de gescheiden grondstoffen om hoogwaardige recycling mogelijk te maken. Met het nieuwe Circulair Materialenplan gaat de aandacht uit naar de gehele keten met de nadruk op preventie, hergebruik en cascadering van grondstoffen.

Ontwikkelingen

Momenteel zijn er veel ontwikkelingen in het afval- en grondstoffendossier. De belangrijkste gaan over de tarieven voor de afvalverbranding en de verpakkingen. Om gemeenten te stimuleren meer grondstoffen te scheiden maakt het Rijk de verbranding van afval financieel steeds onaantrekkelijker. In de afgelopen jaren is de verbrandingsbelasting stapsgewijs verhoogd en deze gaat de komende jaren nog verder stijgen. Vanaf 2026 komt daar nog eens de CO_2-heffing voor afvalverwerkers bij.

Verder gelden er vanaf 2026 nieuwe afspraken over verpakkingen. Gemeenten ontvangen dan een vergoeding van het verpakkend bedrijfsleven die is gebaseerd op de kwaliteit van het ingezamelde materiaal; schoon materiaal levert een hogere vergoeding op. Openbaar toegankelijke brengvoorzieningen worden uitgefaseerd,

tenzij minimaal 65% van de inhoud uit verpakkingen bestaat. Ook in Losser laat de kwaliteit van gescheiden ingezameld verpakkingsmateriaal soms te wensen over; vervuiling leidt regelmatig tot afkeur en verbranding van dit materiaal.

Bronscheiding versus nascheiding van verpakkingen

Vanwege de voorwaarden in de nieuwe Ketenovereenkomst Verpakkingen is het nascheiden van verpakkingen uit het restafval geen optie voor onze gemeente. Gemeenten zijn wettelijk verplicht om GFT, papier, verpakkingen, glas, textiel, gevaarlijk afval en apparatuur apart in te zamelen. Bij *bronscheiding* bieden inwoners de herbruikbare deelstromen apart aan. Dit heeft over het algemeen de laagste milieu-impact en bevordert hoogwaardige recycling. Bij *nascheiding* haalt het verwerkingsbedrijf de deelstromen machinaal uit het restafval en houden inwoners dit niet apart. Nascheiding is op basis van de Europese Kaderrichtlijn afvalstoffen onder bepaalde voorwaarden toegestaan voor verpakkingen van plastic, blik en drinkkartons. Bij nascheiding hiervan moeten inwoners alle andere stromen nog steeds thuis scheiden. Nascheiding is een oplossing voor dichtbevolkte gebieden, met weinig ruimte voor voorzieningen, waar het voor inwoners moeilijker is om zorgvuldig te scheiden. Gemeenten maken gebiedsgerichte keuzes: bronscheiding van verpakkingen waar mogelijk en nascheiding waar bronscheiding lastig is. De Twentse gemeenten kiezen tot nu toe consequent voor bronscheiding. Vanaf 2026 is bronscheiding in gemeenten waar bronscheiding redelijk tot goede resultaten oplevert (zoals Losser) financieel nog aantrekkelijker geworden dan nascheiding.

Losserse ambitie en uitgangspunten

We willen onze verantwoordelijkheid nemen als het gaat om het zuinig omgaan met grondstoffen en het sluiten van kringlopen. We streven naar minder dan 65 kg restafval per inwoner per jaar in 2030 (regionale ambitie) en minimaal 60% recycling van huishoudelijk afval in 2030 en minimaal 65% recycling in 2035 (Europese ambitie). In ons beleid richten we ons op toegankelijke en aantrekkelijke voorzieningen voor herbruikbare stromen, met behoud van inwonerstevredenheid. De samenwerking met inwoners, ketenpartners, maatschappelijke organisaties en andere overheden staat daarbij centraal. Als gemeente vervullen we verschillende rollen: faciliteren, informeren, inspireren, toezicht houden, regisseren en partijen verbinden. We willen het aanbieden van restafval minder aantrekkelijk maken en we zetten het scheiden van verpakkingen voort (bronscheiding). Extra aandacht gaat uit naar de kwaliteit van gescheiden stromen en het beheersbaar houden van de kosten voor inwoners.

Losserse strategie

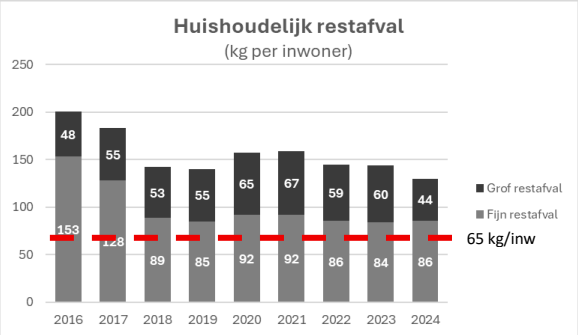
De transitie naar een samenleving met minder restafval, meer recycling en meer afvalpreventie vraagt om een samenhangend pakket van activiteiten, waarbij beleid, uitvoering en samenwerking elkaar versterken. Onze strategie richt zich daarom op deze zeven sporen: (1) het ontmoedigen van aanbieden van restafval (2) het stimuleren van afvalpreventie (3) het beter scheiden van herbruikbare deelstromen (4) hoogwaardig hergebruik (5) de overstap van voorlichting naar gedragsbenadering (6) het goede gedrag belonen en (7) het realiseren van toekomstbestendige afvalbrengpunten.

Het actief ontmoedigen van het aanbieden van restafval (spoor 1) vormt de motor van onze strategie. Dit zorgt namelijk voor een snelle en blijvende vermindering van de hoeveelheid restafval. Zonder deze prikkel hebben de andere zes sporen slechts beperkt effect op de hoeveelheid restafval. Sporen 2 tot en met 7 zorgen ervoor dat de maatregelen uitvoerbaar en maatschappelijk acceptabel blijven.

1. Inleiding

We zijn in Losser aan de slag met de circulaire economie. Dit is vastgelegd in onder meer onze Omgevingsvisie (2023), het Regionaal Koersdocument Circulaire Economie voor Twentse gemeenten (2024) en ons beleidsdocument Circulair Losser (2024). Onder een circulaire economie verstaan we een maatschappij zonder afval, waarin duurzaam inkopen, hergebruiken, deelgebruiken, reparatie en andere circulaire methodes de norm zijn bij het gebruik van grondstoffen. We leggen de nadruk op het klimaatbewust omgaan met grondstoffen, afval en afvalverwerking en op de circulaire inrichting van productieprocessen.
Om de afvalscheiding door huishoudens te verbeteren legen we de grijze containers voor restafval nog maar één keer per vier weken in plaats van elke twee weken, hebben we diftar ingevoerd - inwoners betalen sinds 2018 apart voor hun aanbod van restafval - en kunnen bewoners van woningen zonder tuin ook hun afval van groenten, fruit en etensresten scheiden. Dit beleid is redelijk succesvol: de hoeveelheid restafval dat niet gescheiden wordt gehouden door inwoners en wordt verbrand is flink gedaald tot ongeveer 130 kg per inwoner per jaar. De bereidheid onder inwoners om hun afval en herbruikbare stromen te scheiden is groot.

Toch moet er nog veel gebeuren om zoveel mogelijk herbruikbare grondstoffen uit huishoudens gescheiden in te zamelen en het gescheiden materiaal zoveel mogelijk te gebruiken als grondstof voor nieuwe producten. We halen de (regionale) doelen van 'Afvalloos Twente' nog niet en bovendien reiken onze circulaire ambities nog veel verder. We moeten nog grote stappen zetten om de doelstelling van maximaal 65 kg (fijn en grof) restafval per inwoner te realiseren. Er is dus een trendbreuk nodig om onze doelen binnen handbereik te krijgen.

Figuur 1: Ontwikkeling restafval Losser

Grondstoffenvisie

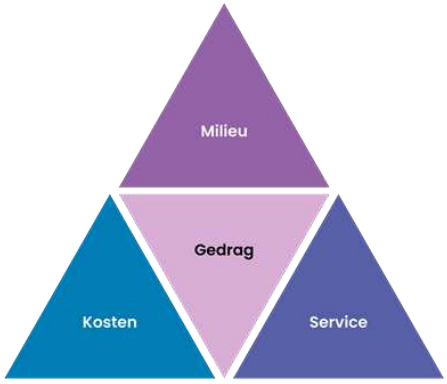
Om de afvalscheiding verder te verbeteren is dus méér nodig. En dat blijkt mogelijk te zijn: analyses laten zien dat het restafval van de Lossenaren nog steeds veel herbruikbare stromen bevat. Ook is winst te behalen op het scheiden en recyclen van grof afval. Er is behoefte aan een strategisch document waarin staat hoe we als gemeente de komende vijf jaar willen omgaan met afval en grondstoffen. Onze koers en aanpak voor de komende jaren is uitgewerkt in voorliggende Grondstoffenvisie. Het actieplan met de uitwerking in concrete acties en maatregelen stellen we in de loop van 2026 vast. De visie en het actieplan vormen gezamenlijk het nieuwe beleid voor de komende jaren. De reikwijdte van deze visie beperkt zich tot het afval en grondstoffen dat vrijkomt bij huishoudens. Hiervoor hebben we als gemeente namelijk een zorgplicht en bovendien betalen huishoudens ons via de afvalstoffenheffing voor het inzamelen en verwerken van hun afval en grondstoffen.

Leeswijzer

In het volgende hoofdstuk brengen we de huidige situatie en de resultaten van ons beleid tot nu toe in beeld. Daarna gaan we in op het huidige beleid, nieuwe ontwikkelingen en de uitdagingen die de komende jaren buiten op ons afkomen (hoofdstuk 3). De kern van onze visie staat in hoofdstuk 4 tot en met 6. Eerst leggen we onze ambities en de uitgangspunten die we hanteren voor de komende beleidsperiode vast (hoofdstuk 4). Vervolgens gaan we in op de strategie die we volgen om onze ambities te bewerkstelligen (hoofdstuk 5). In het laatste hoofdstuk is op hoofdlijnen aangegeven welke stappen we de komende jaren gaan zetten.

2. Huidige situatie

De ‘afvaldriehoek’ vormt het fundament voor een evenwichtig afval- en grondstoffenbeleid binnen gemeenten. Het draait om drie aspecten (milieu, service en kosten) waarop gemeenten de regie voeren. In ons beleid zoeken we de juiste balans tussen het milieurendement, de voorzieningen en de financiële middelen in combinatie met de wensen van inwoners. Hiermee kunnen we het afvalgedrag van inwoners beïnvloeden. In dit gedrag spelen bewustwording, motivatie en (onbewuste) patronen een grote rol.

Figuur 2: Afvaldriehoek restafval

2.1 Service

Het eerste aspect van de afvaldriehoek betreft de service voor het inzamelen van afval en grondstoffen. Dit gaat over de gebruiksvriendelijkheid en toegankelijkheid van de voorzieningen (containers aan huis, verzamelcontainers en de milieustraat), het aantal ophaalrondes, de informatievoorziening en de tevredenheid. Over het algemeen geldt dat een goede service het gemak vergroot om afval en grondstoffen aan te bieden - en daarmee het draagvlak voor afvalscheiding. Als mensen het scheiden ervaren als lastig of tijdrovend, dan kiezen zij namelijk sneller voor het gemakkelijkste alternatief en dat is vaak om alles bij elkaar in de dichtstbijzijnde container te doen.

Er zijn voldoende voorzieningen voor het ophalen en wegbrengen van afval in onze gemeente. Alle inwoners kunnen zich dicht bij hun woning ontdoen van alle fijn huishoudelijke afvalstoffen. Mensen kunnen hun grof huishoudelijk afval naar verschillende locaties brengen. Zoals we nog in paragraaf 2.4 zien, zijn onze inwoners over het algemeen zeer tevreden over de aanwezige voorzieningen. **De basis in Losser is op orde.**

Inzamelsysteem fijn afval en grondstoffen

Inwoners van Losser zetten hun fijn restafval en grondstoffen in een container aan de straat of brengen het naar een bovengrondse of ondergrondse verzamelcontainer. Ook kunnen zij bijna alles naar het afvalbrengpunt in Losser of in de buurgemeenten Oldenzaal en Enschede brengen.

Het huidige inzamelsysteem voor fijn restafval en grondstoffen is als volgt:

Tabel 1: Huidig inzamelsysteem fijn restafval en grondstoffen

Restafval		Woningen met tuin	Grijze containers van 140 liter en 240 liter (elke 4 weken geleegd), betaling per lediging *
		Bovenwoningen/flats	Bovengrondse of ondergrondse verzamelcontainers (32 stuks), betaling per storting
		Alle inwoners	Afvalbrengpunt in Losser, Oldenzaal en Enschede
GFT		Woningen met tuin	Groene containers van 140 liter en 240 liter (elke 2 weken geleegd)
		Bovenwoningen/flats	Verzamelcontainers (26 stuks op 22 locaties; GFE)
Papier/karton		Alle inwoners	Stapels/dozen (periodiek door verenigingen en scholen)
			Afvalbrengpunt
Verpakkingen		Woningen met tuin	Oranje containers van 140 liter en 240 liter (elke vier weken)
		Bovenwoningen/flats	Verzamelcontainers (17 stuks)
		Alle inwoners	Afvalbrengpunt
Glas		Alle inwoners	Verzamelcontainers (17 glasbakken)
			Afvalbrengpunt
Klein Chemisch Afval		Alle inwoners	Afvalbrengpunt
Textiel		Alle inwoners	Verzamelcontainers (12 textielbakken)
			Afvalbrengpunt

* Grijze container mag ingeleverd worden om restafval naar ondergrondse container te brengen. Dit geeft jaarlijks een korting op de afvalstoffenheffing (€ 30,96 in 2026).

Inzamelsysteem grof afval

Afvalbrengpunten

Inwoners kunnen huishoudelijk afval wegbrengen naar het afvalbrengpunt aan de Ravenhorsterweg, zoals grof afval, huishoudelijk afval en klein chemisch afval. Hiervoor hebben zij een milieupas nodig. Het afvalbrengpunt is niet toegankelijk voor bedrijven. Vanaf 1 januari 2025 kunnen inwoners met grof restafval ook terecht bij de afvalbrengpunten in Oldenzaal en Enschede en voor grof tuinafval bij de Olde Bolhaar Ecoservice in Losser.

Openingstijden en deelstromen

Het afvalbrengpunt aan de Ravenhorsterweg is geopend op dinsdag van 13.00 tot 16.30 uur, op woensdag van 13.00 tot 16.30 uur (tussen 10.00 en 12.00 alleen voor verpakt asbest), op vrijdag van 9.00 tot 16.30 uur en op zaterdag van 9.00 tot 15.00 uur. De volgende afvalstromen kunnen gratis worden aangeboden: elektrische apparaten (zoals koelkasten en tv's), glas van verpakkingen, oud papier en karton, textiel, verpakkingen van plastic, blik of drinkpakken, klein chemisch afval, metalen en autobanden zonder velg. Voor grof huishoudelijk restafval betalen inwoners € 7,50 per 240 liter. Dit is vergelijkbaar met de inhoud van een grote restcontainer of 6 vuilniszakken. Er kan maximaal 2 kuub per keer worden aangeboden.
Per huishouden kan maximaal 1.000 kg groenafval gratis worden aangeboden bij Olde Bolhaar Ecoservice. Daarna wordt € 1,50 per 10 kg in rekening gebracht.

Tweedehandse goederen en kapotte apparaten

Kringloopgoederen

Herbruikbare goederen kunnen naar een kringloopwinkel of thuis worden opgehaald. Er zijn drie kringloopwinkels van Kringloopbedrijf De Beurs in de regio: Lübeckstraat 32 in Oldenzaal, Voltaweg 1 in Denekamp en Marconistraat 2 in Tubbergen.

Repaircafé Losser

Inwoners kunnen bij één van de repaircafés terecht om hun kapotte apparaten (proberen) te laten maken. Dat kan in De Lutte (Pastoor Rudingpad 12; elke 2e en 4e woensdag van de maand van 19.00 tot 20.00 uur), in Losser (Vlasakker 51; elke vrijdag van 10.00 tot 12.30 uur) en in Overdinkel (Prins Hendrikstraat 4; elke vrijdag van 9.30 tot 12.00 uur).

Overige circulaire initiatieven

Verschillende organisaties en initiatieven in Losser dragen bij aan de circulaire transitie door zich in te zetten om inwoners te helpen meer circulair te leven. Denk aan boerderijwinkels met lokale producten, kledingreparateurs, fietsenmakers, een voedselbos, mini-biebs en deelkasten.

2.2 Milieu

Het tweede aspect van de afvaldriehoek gaat over de milieuprestatie: het bevorderen van hergebruik en recycling, verminderen van restafval en minimaliseren van de negatieve impact op het klimaat. Centraal hierbij staat het scheiden van herbruikbare stromen en het aanbieden van schone stromen voor recycling.

Hoeveelheid restafval

Restafval is het mengsel van afval dat inwoners ongescheiden aanbieden. De hoeveelheid restafval is afhankelijk van het scheidingsgedrag van inwoners: hoe meer gescheiden worden aangeboden - en hoe meer afval gerecycled kan worden -, hoe minder restafval er is. Sinds de invoering van diftar zijn inwoners hun afval beter gaan scheiden en is het restafval aanzienlijk gedaald. In Bijlage 1 zijn de ontwikkelingen zichtbaar gemaakt.

De hoeveelheid restafval (fijn en grof) in Losser is gedaald van ruim 200 kg in 2016 naar 130 kg per inwoner in 2024. Fijn restafval is het afval dat wordt ingezameld via de grijze containers aan huis en via de bovengrondse en ondergrondse verzamelcontainers in de wijken. Grof restafval is het grofvuil dat inwoners

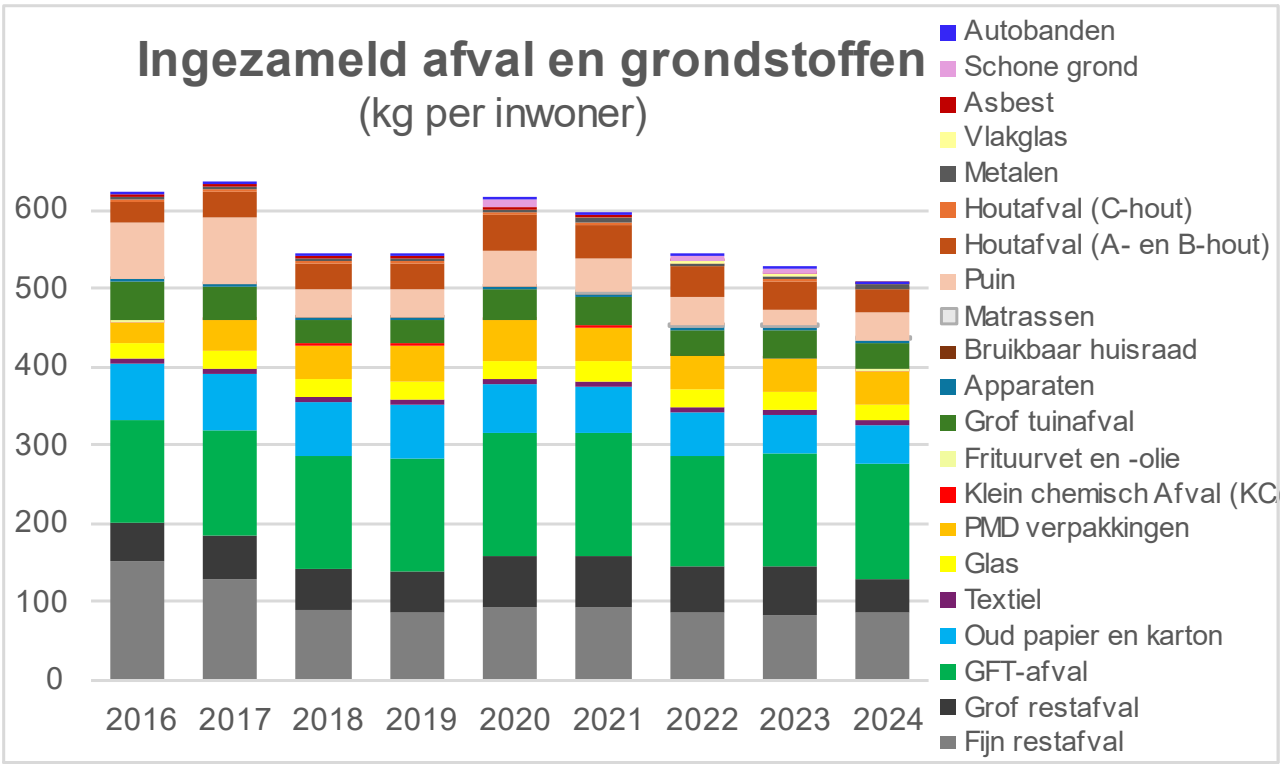
naar het afvalbrengpunt brengen. **Het fijn restafval in Losser stabiliseert de afgelopen jaren op zo'n 85 kg per inwoner per jaar en het grof restafval schommelt tussen 44 en 67 kg. Hiermee hebben we de regionale doelstelling 'Afvalloos Twente' (50 kg fijn en 15 kg grof restafval in 2030) nog niet in beeld. Om een afvalloze samenleving in 2050 in zicht te krijgen moeten nog veel stappen worden gezet.**

Samenstelling fijn restafval

Ieder jaar onderzoekt Twente Milieu de samenstelling van het fijn restafval dat met containers aan huis en de verzamelcontainers in de kernen wordt ingezameld. De resultaten zijn te vinden in Bijlage 1. Uit deze jaarlijkse sorteeranalyses blijkt dat de **inhoud van de restafvalcontainers van de Lossenaren voor meer dan de helft uit herbruikbare stromen bestaat. Het merendeel dat wordt aangeboden als fijn restafval, zou dus nog te recyclen zijn geweest als inwoners het gescheiden hadden aangeboden**. Vooral GFT en in mindere mate verpakkingen van plastic, blik en drinkpakken en ook oud papier en karton komen nog veel voor in het restafval. Hoewel de voorzieningen voor het scheiden aanwezig zijn in de gemeente, gaan deze waardevolle grondstoffen nu samen met het restafval verloren in de verbrandingsoven.

Ingezamelde hoeveelheden

Onderstaande grafiek laat zien hoeveel afval en grondstoffen elke inwoner van Losser gemiddeld aanbiedt voor verwerking. Het onderste zwartgekleurde deel van de verticale balken geeft de hoeveelheid fijn en grof restafval weer. De bovenste gekleurde delen betreffen de gescheiden ingezamelde grondstoffen.

Figuur 3: Ontwikkeling hoeveelheid ingezameld afval en grondstoffen Losser

Van GFT (groente-, fruit- en tuinafval inclusief etensresten) wordt het meest gescheiden aangeboden (lichtgroene kleur). Opvallend is de stijging van de totale hoeveelheid in 2020 en 2021. Dit heeft te maken met de maatregelen rondom het coronavirus: mensen waren vaker thuis en daardoor ontstond thuis meer afval en

onderweg of op het werk juist minder. In heel Nederland kwam daardoor meer huishoudelijk afval vrij. De resultaten van het gescheiden inzamelen per deelstroom zijn te vinden in Bijlage 1.

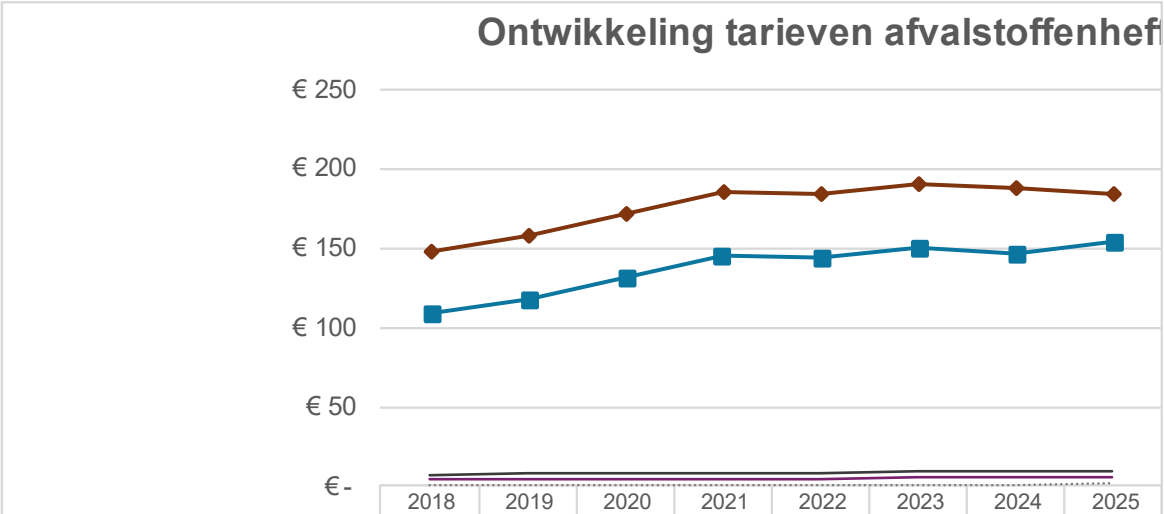
2.3 Kosten

Het derde en laatste aspect van de afvaldriehoek betreft de kosten die inwoners betalen voor het inzamelen en verwerken van hun afval en herbruikbare stromen.

Afvalstoffenheffing Losser

De afvalstoffenheffing is een bestemmingsheffing en mag dus enkel worden besteed aan het inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval en grondstoffen. Net als in de meeste gemeenten is de afvalstoffenheffing in Losser 100% kostendekkend. Gemeenten mogen geen winst op deze heffing maken. Dat betekent dat de begrote inkomsten uit de heffing gelijk zijn aan de begrote (a) kosten voor voorzieningen zoals containers, inzamelvoertuigen, milieustraten, etc. (b) kosten voor transport en overslag (c) kosten/baten voor de verwerking (d) kosten voor personeel van gemeente en Twente Milieu en (e) kosten voor ondersteunende taken zoals voorlichting en het opleggen van de afvalstoffenheffing.

Onderstaande figuur laat de ontwikkeling van de tarieven in onze gemeente zien.

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
container restafval/GFT	€ 147,60	€ 157,32	€ 171,72	€ 185,04	€ 184,32	€ 190,80	€ 188,04	€ 184,56
verzamelcontainers	€ 109,08	€ 117,84	€ 131,80	€ 145,08	€ 143,76	€ 149,76	€ 146,40	€ 153,60
grijze container 140 liter	€ 3,96	€ 4,41	€ 4,62	€ 4,62	€ 4,93	€ 5,15	€ 5,52	€ 5,69
grijze container 240 liter	€ 6,79	€ 7,55	€ 7,93	€ 7,93	€ 8,45	€ 8,83	€ 9,36	€ 9,64
ondergrondse container 30 ltr	€ 0,85	€ 0,94	€ 0,99	€ 0,99	€ 1,06	€ 1,10	€ 1,20	€ 1,24

Figuur 4: Ontwikkeling afvalstoffenheffing Losser

Wat huishoudens in Losser betalen aan afvalstoffenheffing is voor een deel afhankelijk van hun aanbod aan restafval (diftar). Tussen 2018 en 2025 stegen de tarieven voor het vast deel dat elk huishouden betaalt. Met uitzondering van 2021 namen de tarieven voor het aanbieden van restafval elk jaar toe.

In 2025 betaalde elk huishouden in onze gemeente:

- Gemiddeld zetten huishoudens hun grijze **container van 140 liter 6 keer per jaar aan de straat**. Daarmee ligt hun afvalstoffenheffing op **€ 218,70** (basistarief á € 184,56 plus 6x € 5,69 voor restafval).
- Gemiddeld zetten huishoudens hun grijze **container van 240 liter gemiddeld 7 keer per jaar aan de straat**. Daarmee ligt hun afvalstoffenheffing op **€ 252,04** (basistarief á € 184,56 plus 7x € 9,64 voor restafval).
- Gemiddeld storten huishoudens die gebruik maken van verzamelcontainers **24 keer per jaar een afvalzak in de ondergrondse restafvalcontainer**. Daarmee ligt hun afvalstoffenheffing op **€ 183,36** (basistarief á € 153,60 plus 24x € 1,24 voor restafval).

Vergelijking met tarieven regiogemeenten

De tarieven in Losser zijn lager dan in de meeste regiogemeenten. In Borne en Dinkelland ligt het basistarief, dat elk huishouden betaalt, lager dan in Losser en dat geldt in Enschede voor het tarief voor het legen van de grijze container.

Tabel 2: Tarieven afvalstoffenheffing regiogemeenten

Tarieven 2025	Borne (Twente Milieu)	Dinkelland (ROVA)	Enschede (Twente Milieu)	Hengelo* (Twente Milieu)	Oldenzaal (Twente Milieu)	Losser
Basistarief	€ 165,00	€ 149,50	€ 259,68	€ 197,28	€ 218,76	€ 153,60
Basistarief container restafval/GFT	-	-	-	€ 24,00	-	€ 30,96**
Lediging grijze container 140 ltr	€ 7,32	€ 6,50	€ 4,61	€ 8,70	€ 6,57	€ 5,69
Lediging grijze container 240 ltr	€ 12,60	€ 10,60	€ 7,90	€ 15,50	€ 11,26	€ 9,64
Storting ondergr. container 30 ltr	€ 1,68	€ 1,35	-	€ 1,30	-	-
Storting ondergr. container 60 ltr	-	€ 2,70	€ 1,32	-	€ 1,41	€ 1,24

** Daarnaast geldt ook een tarief voor het aanbieden van GFT.*
*** Tarief per container (restafval en/of GFT).*

Vergelijking met afvalstoffenheffing Nederland

De afvalstoffenheffing in Losser is laag in vergelijking met het Nederlandse gemiddelde. Net als in Losser is de afvalstoffenheffing in veel gemeenten sinds 2018 toegenomen. In deze periode nam de gemiddelde afvalstoffenheffing in Nederland toe van € 232 naar € 322 in 2025 (bron: 'Afvalstoffenheffing 2024', Rijkswaterstaat, 2025). De belangrijkste oorzaken zijn de kostenstijgingen van brandstof en personeel, de verhoogde belasting op het verbranden van restafval (zie paragraaf 3.2), de lagere opbrengsten voor recycling van herbruikbare stromen en het gegeven dat mensen met een minimuminkomen vaker aanspraak doen op kwijtschelding van de gemeentebelastingen.

2.4 Mening inwoners

De mening van inwoners is belangrijke input voor het vormgeven van deze Grondstoffenvisie. Voor een succesvolle uitvoering van beleid is de bereidheid van inwoners om mee te werken aan afvalscheiding en afvalpreventie immers essentieel.

Resultaten online enquête 2025

Om de tevredenheid en de behoeften van inwoners in beeld te brengen is een bewonersonderzoek uitgevoerd. Van 11 februari tot en met 2 maart 2025 konden mensen een online vragenlijst invullen. Aan het onderzoek deden 740 inwoners mee (bron: 'Inwonerbevraging afvalinzameling gemeente Losser', Kennispunt Twente, 2025). Om mensen uit te nodigen om mee te doen is een brief verstuurd naar 2.000 willekeurige adressen en hebben we de online vragenlijst verspreid via onze eigen kanalen zoals Facebook, de Week van Losser en de website. Ook konden de vragenlijst op vier plekken schriftelijk worden ingevuld.

In het algemeen overheerst tevredenheid

- 71% is tevreden over de afvalinzameling. De meeste tevredenheid is er over GFT en verpakkingen, de minste tevredenheid over textiel en oud papier.
- Vrijwel iedereen vindt goede service het meest belangrijk als het gaat over de afvalinzameling, gevolgd door lage kosten en milieuvriendelijkheid.
- 45% is tevreden over de afvalcommunicatie vanuit de gemeente, 39% staat hier neutraal tegenover en 14% zegt informatie te missen.

Inzameling oud papier en karton

- Zeven op de tien is tevreden over de inzameling van oud papier en karton.
- Er is verdeeldheid over het ophalen van oud papier met een minicontainer: 42% vindt het een goed idee en 31% vindt het een slecht idee.

Restafval naar ondergrondse container in buurt (i.p.v. in grijze container)

Huishoudens met weinig restafval kunnen hun grijze container inleveren en het restafval zelf wegbrengen naar een ondergrondse container in de buurt. Een derde zou dit wel willen, 22% misschien wel en 60% niet.

Afvalbrengpunt Ravenhorsterweg

- 62% is tevreden. Met name de vriendelijkheid en deskundigheid/kennis van de medewerkers en de netheid van de locatie worden gewaardeerd.
- De openingstijden, veiligheid en bereikbaarheid vindt men belangrijk, maar deze aspecten worden minder gewaardeerd.
- In 2024 bezocht meer dan driekwart het brengpunt in Losser. Dat deden zij gemiddeld 4,6 keer. Bewoners uit Losser en Overdinkel maken er het meest gebruik van en uit Beuningen het minst.
- In 2024 bezocht 12% het brengpunt in Oldenzaal, Enschede, Denekamp of Tilligte.

Resultaten tevredenheidsonderzoek Twente Milieu

Twente Milieu onderzoekt jaarlijks de tevredenheid van inwoners uit haar verzorgingsgebied. In 2024 deden 334 inwoners uit onze gemeente hier aan mee (bron: 'Jaarrapportage 2024', Twente Milieu). De tevredenheid is groot.

Gemiddeld geven Lossenaren een 8,0 voor Twente Milieu en een 7,7 voor de afvaldienstverlening. De afvalinzameling aan huis scoort met het hoogst met een 8,3. Ook over de communicatiemiddelen en de klantenservice heerst grote tevredenheid met een gemiddelde van 8,5.

2.5 Terugblik

Losser heeft tot nu toe verschillende maatregelen getroffen. Als we hierop evalueren heeft de invoering van diftar op 1 januari 2018, geleid tot het beter scheiden van afval. Het restafval (fijn en grof) is aanzienlijk gedaald van ruim 200kg in 1016 naar 130kg per inwoner in 2024.

Sinds 1 januari 2025 kunnen inwoners uit Losser met grof restafval ook terecht bij de afvalbrengpunten in Oldenzaal en Enschede en voor grof tuinafval bij Olde Bolhaar Ecoservice in Losser. Waardoor de service is verhoogd.

In 2024 heeft ook hoogbouw in Losser de mogelijkheid gekregen om hun GFT afval gescheiden aan te bieden. Hiermee voldoen we aan de Europese wetgeving. Inwoners die door een chronische ziekte veel medisch afval hebben kunnen in aanmerking komen voor een vergoeding van een deel van hun afvalkosten.

De gemeenteraad heeft in februari 2026 ingestemd met de herinrichting van het afvalbrengpunt. Hiermee richten wij ons op een toekomstbestendig afvalbrengpunt, waarbij we alle 18 verplichte afvalstromen kunnen inzamelen. En het aandeel restafval verder kunnen verminderen.

Vanaf januari 2026 werken twee verenigingen samen met Twente Milieu om het oud papier en karton in De Lutte huis aan huis in te zamelen. De evaluatie daarvan is positief. Losser werkt zelf ook samen, met de regionale samenwerking 'Afvalloos Twente' en met de uitvoering van onze circulaire beleidsplannen waaronder 'Circulair Losser'.

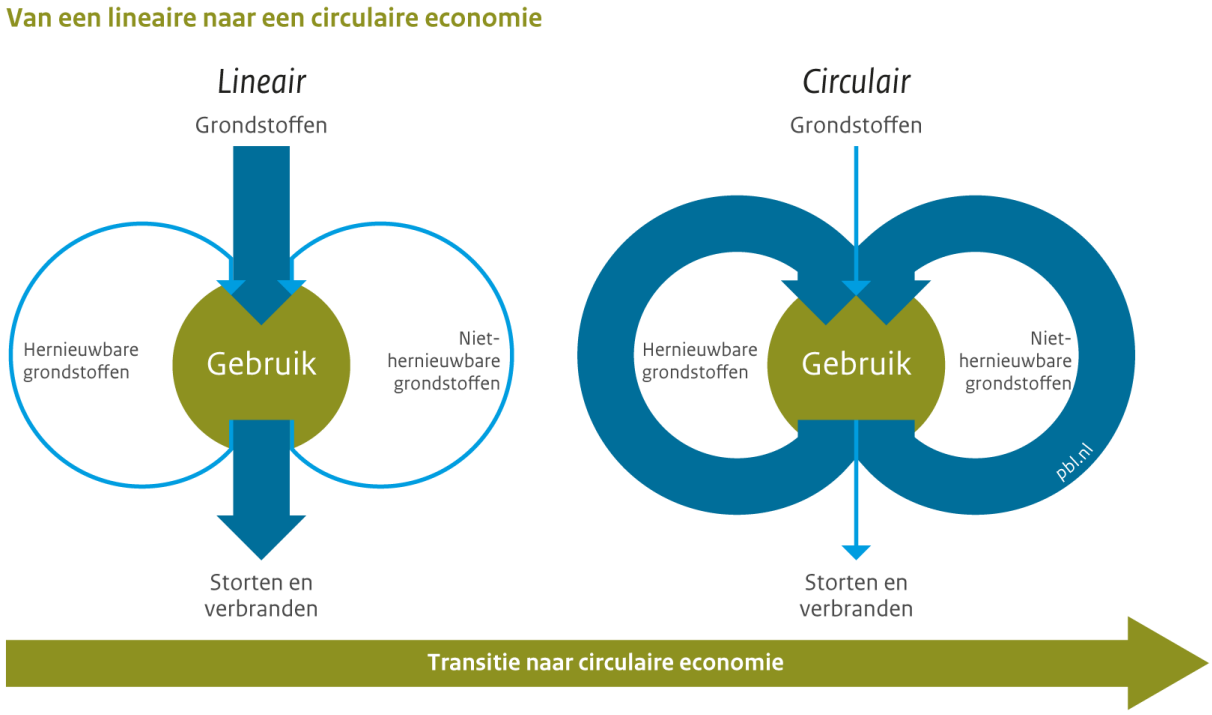
Samen met Twente Milieu werken we aan de kwaliteitsverbetering van de afvalstromen. Er zijn verschillende voorlooprondes in 2025 geweest. De containers zijn handmatig gecontroleerd en van vervuiling zijn foto's gemaakt. Bij te veel vervuiling werd de container niet geleegd.

Jaarlijks evalueert Twente Milieu de samenstelling van het afval en de tevredenheid van de inwoners. Hierin overheerst de algemene tevredenheid. Om de tevredenheid en de behoeften van inwoners in beeld te brengen is er begin 2025 een bewonersonderzoek uitgevoerd. Ook hier overheerst de algemene tevredenheid.

3. Beleid en ontwikkelingen

3.1 Beleid

Het beleid in heel Europa is gericht op het versnellen van de transitie naar een circulaire economie. In de lineaire economie worden producten gemaakt, gebruikt en vervolgens weggegooid, waardoor grondstoffen verloren gaan. Momenteel bevinden we ons in een keteneconomie met recycling, waarin een (aanzienlijk) deel van de grondstoffen de keten als restafval verlaten. De circulaire economie ziet afval niet als eindpunt, maar al aan het begin van de keten als een grondstof. De kringlopen zijn gesloten en de restafvalfractie is geminimaliseerd.

Figuur 5: Transitie naar circulaire economie

Europees beleid

Kaderrichtlijn afvalstoffen: voorkeursvolgorde afvalbeheer en gescheiden inzameling bioafval

De basis van de Europese wetgeving ligt in de Europese Kaderrichtlijn afvalstoffen. Hierin is de prioriteitsvolgorde voor het beheer van afval opgenomen, die ook is vastgelegd in de Nederlandse Wet milieubeheer:

1. Preventie - voorkomen dat afvalstoffen ontstaan - is het meest wenselijk
2. Voorbereiding op hergebruik
3. Recycling
4. Nuttige toepassing zoals energieterugwinning door verbranding
5. Verwijderen van afval door verbranding
6. Storten of lozen zijn het minst wenselijk

Sinds 2018 is het verplicht om bioafval (waaronder GFT) gescheiden in te zamelen of aan de bron te recyclen door middel van bijvoorbeeld thuiscompostering. Ook zijn de doelstellingen verhoogd. Lidstaten moeten het hergebruik en de recycling van huishoudelijk afval en bedrijfsafval dat vergelijkbaar is met huishoudelijk afval verhogen: in 2025 tot minimaal 55%, in 2030 tot minimaal 60% en in 2035 tot minimaal 65%.

Verplichting gescheiden inzameling (bronscheiding)

Afvalscheiding door inwoners (bronscheiding) zorgt voor hoogwaardige recycling en leidt tot een lagere milieu-impact. Daarmee voldoet bronscheiding aan de eerder genoemde prioriteitsvolgorde. In de Kaderrichtlijn afvalstoffen is de verplichting tot het gescheiden inzamelen van afval en grondstoffen formeel verankerd. De richtlijn staat open voor het machinaal nascheiden uit het restafval van bepaalde droge recyclebles, zoals metaal en plastic. Voorwaarden hiervoor zijn dat de nascheiding (a) technisch haalbaar is (b) leidt tot een vergelijkbare kwaliteit en hoeveelheid recycling als bronscheiding (c) niet leidt tot buitensporige kosten in vergelijking met bronscheiding. Gezien deze voorwaarden zijn verpakkingen van plastic, blik en drinkpakken (ook wel PMD genoemd) momenteel de enige deelstroom waarvoor nascheiding is toegestaan.

Versnelling circulaire economie

Om de circulaire economie te versnellen wordt in Europa gewerkt met actieplannen en richtlijnen. Zo worden via de Ecodesign richtlijn (2009) eisen gesteld aan het productontwerp en is in 2024 een richtlijn aangenomen, die het makkelijker en goedkoper maakt om producten te repareren, in plaats van nieuwe te kopen. Consumenten mogen reparatie aanvragen voor producten zoals wasmachines, stofzuigers en smartphones nadat de garantie is verlopen. Ook zijn de EU-consumentenregels geactualiseerd, waarmee greenwashing verboden wordt en consumenten meer informatie krijgen over de duurzaamheid van producten.

Aanpak (plastic) verpakkingen en microplastics

De Europese Commissie pakt plastic verpakkingen en de vervuiling door microplastics actief aan. Ze wil ervoor zorgen dat alle plastic verpakkingen in 2030 kunnen worden hergebruikt of gerecycled. Alle EU-landen moeten in 2030 5% minder verpakkingsafval produceren dan in 2018, daarna 10% minder in 2035 en 15% minder in 2040. Ook moeten lidstaten maatregelen nemen om recyclingdoelen voor verpakkingsafval te halen. PET-flessen moeten vanaf 2025 voor minstens 25% uit gerecycled plastic bestaan en in 2030 moet dit minstens 30% zijn. Met de Single Use Plastics Richtlijn uit 2019 zijn bepaalde kunststof producten voor eenmalig gebruik verboden. Vanaf 2030 wordt dit verbod uitgebreid en moet de overheid meer informatie geven aan consumenten over herbruikbare alternatieven voor wegwerpplastic.

Op 12 augustus 2026 gaan de nieuwe regels uit de Europese Verpakkingenverordening in. Deze Packaging and Packaging Waste Regulation (PPWR) stelt strengere eisen aan verpakkingen en verpakkingsafval met als doel het vermijden van onnodige verpakkingen en het bevorderen van het gebruik van herbruikbare en hervulbare systemen. Een speerpunt is het verhogen van het aandeel gerecycled plastic in nieuwe verpakkingen. Uiterlijk in 2030 moeten alle verpakkingen die op de markt komen ontworpen zijn om effectief gerecycled te kunnen worden.

Uitbreiding producentenverantwoordelijkheid naar luiers, schoenen, meubels en vloerbedekking

Op basis van de kaderrichtlijn geldt voor verschillende producten en materialen uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV). De UPV is een combinatie van regels die ervoor zorgen dat producenten en importeurs verplicht zijn om hun producten na gebruik weer in te zamelen en te recyclen. Dit is inclusief de bijbehorende financiële verantwoordelijkheid. Sommige producten zamelt het bedrijfsleven zelf

in (zoals lege batterijen) en voor andere producten krijgen gemeenten een financiële vergoeding voor het inzamelen (zoals verpakkingen). Op dit moment geldt in Nederland een UPV voor verpakkingen, glas, papier/karton, textiel, elektr(on)ische apparaten, batterijen/accu's, matrassen, auto's, autobanden, vlakglas, vistuig en wegwerpplastic zoals ballonnen, sigarettenfilters en vochtige doekjes. De komende jaren wordt een UPV ingevoerd voor luiers en incontinentiemateriaal (2026), schoenen (2026), meubels (2030) en mogelijk ook voor vloerbedekking. Als gevolg van de UPV's krijgen gemeenten de komende jaren steeds meer te maken met producenten, mede doordat de financiering van de inzameling en recycling van herbruikbare stromen door hen wordt georganiseerd en (deels) betaald.

Landelijk beleid

Op basis van hoofdstuk 10 van de wet Milieubeheer hebben gemeenten een wettelijke zorgplicht om huishoudelijke afvalstoffen van hun inwoners binnen hun grondgebied in te zamelen. In het Besluit gescheiden inzameling huishoudelijk afvalstoffen staat dat gemeenten wettelijk verplicht zijn om GFT, papier, verpakkingen van plastic, blik en drinkkartons, glas, textiel, gevaarlijke afvalstoffen en elektronische apparatuur gescheiden in te zamelen.

Rijksbreed programma circulaire economie

De ambitie om in 2050 een Nederlandse circulaire economie te realiseren is vastgelegd in het Rijksbrede programma circulaire economie (2016). Hierin is ook bepaald dat in 2030 50% minder primaire herbruikbare stromen moeten worden verbruikt. De focus ligt op het verminderen van het gebruik van grondstoffen, het vervangen van fossiele door hernieuwbare grondstoffen, het verlengen van de levensduur van producten en op hoogwaardige recycling.

Programma VANG - Huishoudelijk Afval: verschuiving focus naar hoogwaardige recycling

Het uitvoeringsprogramma Van Afval Naar Grondstof (VANG) is onderdeel van het Programma Circulaire Economie. Tot en met 2020 lag de focus op het streven om de hoeveelheid restafval per inwoner terug te brengen tot onder de 100 kg per jaar en op minimaal 75% afvalscheiding. In het Publiek Kader Huishoudelijk afval is het wensbeeld voor 2025 opgenomen dat het restafval verder daalt tot maximaal 30 kg per inwoner.

Niet alle gescheiden herbruikbare deelstromen blijken uiteindelijk geschikt om te recyclen, waardoor een deel alsnog verbrand wordt. De vervuiling van de gescheiden ingezamelde stromen moet verminderen. Daarom is sinds 2021 de focus in het VANG-beleid verschoven van minder restafval naar meer kwaliteit van herbruikbare stromen. Hoe hoger de kwaliteit, hoe meer en beter we grondstoffen kunnen recyclen (hoogwaardige recycling). Aansluitend op de Europese kaderrichtlijn afvalstoffen is het doel voor 2030 dat minimaal 60% van het huishoudelijk afval daadwerkelijk gerecycled wordt. Voor 2035 gaat het om 65%.

Circulair Materialenplan

De kaderrichtlijn verplicht de Europese lidstaten om afvalbeheer- en afvalpreventieplannen op te stellen. Nederland heeft dit momenteel uitgewerkt in het Landelijk Afvalbeheerplan (LAP), dat eind 2025 wordt opgevolgd door het Circulair materialenplan (CMP). Geheel in lijn met de nieuwe Europese en landelijke doelstellingen wordt de aandacht verlegd naar het optimaliseren van de gehele keten in plaats van enkel de afvalfase van producten. Het CMP richt zich vooral op hergebruik en preventie en stuurt op cascadering (meerdere levens voor een grondstof: van hoogwaardig naar laagwaardig gebruik van herbruikbare stromen).

Afvalloos Twente

In 2013 heeft de gemeente Losser zich geconformeerd aan de ambitie van de regionale samenwerking 'Afvalloos Twente'. Samen met de 13 andere Twentse gemeenten hebben we de ambitie uitgesproken om tot een Afvalloos Twente te komen. In 2030 streven we naar maximaal 65 kg restafval per inwoner: 50 kg fijn restafval en 15 kg grof restafval.

3.2 Ontwikkelingen

Kostenverhogingen verbranden restafval

De Rijksoverheid zet financiële instrumenten in om afvalverbranding financieel onaantrekkelijk te maken en gemeenten te verleiden meer grondstoffen te scheiden. Zo kent Nederland de afvalstoffenbelasting, ook wel verbrandingsbelasting genoemd. Deze is tot nu toe elk jaar verhoogd en de verwachting is dat deze ook in de toekomst elk jaar verhoogd wordt door het Rijk. Anno 2025 betalen gemeenten voor elke 1.000 kg restafval die wordt verbrand € 39,70 boven op het poorttarief van de verwerker; dat was in 2017 nog € 13,11. Daarnaast wordt in 2026 een CO_2-heffing voor afvalverwerkers ingevoerd. **Als gevolg van de jaarlijkse verhogingen van de afvalstoffenbelasting en de introductie van de CO_2-heffing blijven de tarieven die gemeenten betalen voor het verwerken van restafval in de komende jaren aanzienlijk stijgen.**
Verder geldt sinds 2020 een importbelasting om de invoer van buitenlands restafval te ontmoedigen.

Datagericht werken

Technologische ontwikkelingen helpen de kwaliteit van herbruikbare stromen te verhogen en de service aan inwoners te verbeteren. De digitalisering en Artificial Intelligence (AI) maken het mogelijk om actief te sturen op basis van data en om efficiënter en gerichter te werken. Het is al langer mogelijk om real-time data te verzamelen over inzamelroutes, vulgraad van containers en ingezamelde deelstromen, maar AI opent nieuwe deuren. Zo wordt AI nu al ingezet om vervuiling automatisch te herkennen tijdens het legen van containers, om gepersonaliseerde terugkoppeling aan huishoudens te geven en om foto's van verkeerd aangeboden afval te analyseren voor beleidsmonitoring, het aanduiden van hotspots voor bijgeplaatst afval of voor automatische opruimmeldingen.

Dit biedt kansen om meer te weten te komen over het gedrag van onze inwoners op wijk- of buurtniveau. Met die informatie kunnen we effectief ingrijpen in de kwaliteit en hoeveelheid herbruikbare stromen en gericht communiceren richting verschillende doelgroepen. Daarbij is het belangrijk om de privacy van onze inwoners goed te bewaken.

Van voorlichten naar gedragsbeïnvloeding

Beleidsmakers gingen er lange tijd ervan uit dat afvalscheiding het resultaat is van bewuste afwegingen: wie goede informatie krijgt, zal het juiste doen. Daarom richten afvalcampagnes zich van oudsher op kennisoverdracht, instructies en het aansporen tot betere afvalscheiding. Uit recente studies uit de sociale psychologie blijkt echter dat veel gedrag juist automatisch is, zonder dat mensen er over nadenken. Gedrag wordt beïnvloed door tal van factoren die zich deels aan ons bewustzijn onttrekken. Inzichten uit de relatief jonge gedragspsychologie tonen aan dat onwenselijk afvalgedrag lang niet altijd voortkomt uit onwil of onwetendheid (bron: o.a. 'Gedragsbeïnvloeding voor een circulaire economie', Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, 2020). Mensen wíllen hun gedrag vaak wel veranderen, maar het lukt niet altijd. Gewoontes,

gemak, groepsnormen en visuele prikkels bepalen of iemand iets in de juiste bak of zak gooit. Gemeenten gebruiken kennis over gedrag steeds vaker om inwoners op andere manieren te stimuleren om gewenste gedragskeuzes te maken.

Verpakkingen van plastic, blik en drinkkartons

De afgelopen jaren zijn er veel ontwikkelingen geweest in het verpakkingendossier.

Verbeteren kwaliteit

De kwaliteit van het ingezamelde verpakkingsmateriaal laat te wensen over; in de verpakkingen van plastic, blik en drinkpakken wordt veel vervuiling aangetroffen. Ook in Losser zitten er nog te veel stoorstoffen in de verpakkingen (zie Bijlage 1). Dit leidt regelmatig tot afkeur van vrachten, waardoor het gescheiden materiaal alsnog wordt verbrand in plaats van gerecycled. Dit zorgt voor extra kosten.

De Twentse gemeenten werken binnen de regionale samenwerking ‘Afvalloos Twente’ samen aan schonere stromen en een hogere kwaliteit van het verpakkingsmateriaal. Zo monitoren we in 2025 in een aantal controlerondes waar vervuiling voorkomt en om welke soorten vervuiling het gaat. De verpakkingencontainers worden handmatig gecontroleerd en bij vervuiling wordt een foto gemaakt. Bij teveel vervuiling wordt de container niet geleegd. Wanneer de chauffeur in een controleronde tijdens het legen ziet dat een container sterk vervuild is, wordt via een camera in de vuilniswagen een foto gemaakt.
Deze data vormen de basis voor gerichte interventies.

Nieuwe Ketenovereenkomst Verpakkingen

De uitvoering van de UPV voor verpakkingen van plastic, blik, drinkpakken, glas en papier/karton is georganiseerd via de Ketenovereenkomst Verpakkingen. Hierin hebben het Rijk, de VNG en het bedrijfsleven afspraken vastgelegd over de doelen, de kwaliteitscriteria en de vergoedingen waarmee het bedrijfsleven de gemeenten compenseert voor de inzamelkosten die gemeenten maken.
Op 1 januari 2026 gaan nieuwe afspraken in, waarmee wordt gestuurd op kwaliteit en meer recycling. Dit is het resultaat van onderhandelingen over de rolverdeling tussen gemeenten en producenten bij het inzamelen en recyclen van verpakkingen en de bijbehorende vergoedingenstructuur. Dit gebeurde mede als gevolg van een motie van onze gemeente, waarin we de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) opriepen om samen met de vereniging van gemeentelijke afvalinzameling NVRD nieuwe afspraken te maken om (1) maximaal hergebruik/recycling van plastic verpakkingsafval te realiseren (2) duidelijkere afspraken over afkeur en vervuiling te maken en (3) transparantie over de kostenvergoedingen te krijgen.

Rol gemeenten en het bedrijfsleven

Producenten en importeurs die verpakte producten op de markt brengen zijn primair verantwoordelijk voor deze verpakkingen. Gemeenten en bedrijfsleven werken hierin samen: de gemeente voert de inzameling en communicatie naar inwoners uit, terwijl het bedrijfsleven via Verpact (de producentenorganisatie voor verpakkingen) zorgt voor de middelen. Het bedrijfsleven financiert de inzameling en recycling van verpakkingsafval en vergoedt daarom de gemeentelijke kosten voor de inzameling. Daarnaast heeft het bedrijfsleven de opdracht om verpakkingen beter recyclebaar te maken en te rapporteren hoeveel verpakkingen jaarlijks in de handel worden gebracht.

Vergoedingen gemeenten

Gemeenten krijgen vanaf 2026 een vergoeding voor de inspanningen die zij verrichten. Er is een financiële prikkel ingebouwd in de vorm van staffels, waarbij de mate van vervuiling en de inzamelmethodiek een grote rol speelt. Gemeenten met een hoge kwaliteit krijgen een hogere vergoeding. Dit wordt bepaald op basis van kwaliteitscontroles (maandelijkse steekproeven). Visuele inspecties en mogelijke afkeur zijn afgeschaft.

Uitfasering brengvoorziening verpakkingen

Onderzoek wijst uit dat de openbaar toegankelijke brengvoorzieningen voor verpakkingen minder goed scoren op kwaliteit en hoge kosten met zich meebrengen. Deze methode wordt uitgefaseerd vanwege de mate van vervuiling van de verpakkingen, te beginnen met de gemeenten/wijken waar de vervuiling het grootst is. Alleen brengvoorzieningen waarvan de inhoud minimaal voor 65% uit verpakkingen bestaat, blijven wél in aanmerking komen voor een vergoeding.

In onze gemeente staan 17 openbaar toegankelijke verzamelcontainers voor verpakkingen. Er is sprake van veel vervuiling in deze brengvoorzieningen. Om in aanmerking te blijven komen voor een kostenvergoeding moeten we onze voorzieningen aanpassen. Verpact ondersteunt deze transitie financieel en met kennis. Zo wordt gezamenlijk een transitieplan opgesteld en stelt Verpact incidentele middelen beschikbaar om gemeenten te ondersteunen. Alternatieven voor de openbaar toegankelijke brengvoorzieningen zijn (a) het ophalen van verpakkingen via zakken of (b) het invoeren van een deelsysteem. Met een deelsysteem wordt een verzamelcontainer bedoeld die alleen toegankelijk is voor een specifieke doelgroep, zoals bewoners van een flat of appartementencomplex. Een deelcontainer is alleen te openen door de bewoners met een sleutel, pas of tag of staat in een (afgesloten) ruimte die alleen toegankelijk is voor de bewoners.

Bronscheiding verpakkingen (scheiden door inwoners)

In Losser houden inwoners hun verpakkingen van plastic, blik en drinkkartons thuis gescheiden en bieden dit apart van het restafval aan. Dit wordt bronscheiding genoemd: de inwoner scheidt zelf het eigen afval in een aantal deelstromen. Bij nascheiding wordt een deel van het restafval in een fabriek door een machine gescheiden. Bronscheiding versus nascheiding is een steeds terugkerende discussie. Deze discussie gaat enkel over verpakkingen. Als andere deelstromen - zoals papier, glas, GFT, textiel, chemisch afval en apparaten - in aanraking komen met restafval dan kan het namelijk niet meer gerecycled of vervezeld worden of in het geval van GFT tot compost verwerkt worden. Via bronscheiding wordt over het algemeen meer verpakkingsmateriaal verkregen dan via nascheiding.

Nascheiding verpakkingen (machinaal scheiden uit restafval)

Bij nascheiding houden inwoners hun verpakkingen niet apart van het restafval, maar haalt het afvalverwerkingsbedrijf dit machinaal uit het restafval. Bij nascheiding moeten mensen alle andere stromen nog steeds thuis scheiden. Dat is ook wettelijk verplicht. Van de dertien verbrandingsovens in Nederland hebben momenteel alleen de locaties van Attero, AVR, AEB, Omrin en HVC een nascheidingslijn voor verpakkingen.

Uit de Kaderrichtlijn Afvalstoffen vloeit voort dat nascheiding enkel een alternatief is voor bronscheiding indien nascheidingsmethoden operationeel zijn, die leiden tot recyclaat in minimaal vergelijkbare kwaliteit en hoeveelheden als bij bronscheiding het geval zou zijn (artikel 10, lid 3 punt A). Met de nieuwe Ketenovereenkomst Verpakkingen wordt bronscheiding vanaf 2026 financieel gestimuleerd. Nascheiding wordt gezien als een minder gewenste ‘noodoplossing’ in gebieden waar het niet anders kan. Het kan een goed

alternatief zijn in dichtbevolkte gebieden, zoals binnensteden en gebieden met veel hoogbouw. Daar is te weinig ruimte voor voorzieningen in huis en op straat, waardoor het inwoners veel moeite kost om de verpakkingen apart te houden. Gemeenten met veel hoogbouw - zoals Amsterdam, Rotterdam, Leiden, Utrecht, Nieuwegein, Capelle aan de IJssel en Ridderkerk - konden via bronscheiding zeer weinig verpakkingen gescheiden inzamelen. Via nascheiding kunnen zij nu toch een deel van de verpakkingen laten recyclen.

Keuze voor bronscheiding verpakkingen in Losser

In Nederland maken gemeenten gebiedsgerichte keuzes: bronscheiding waar het kan en nascheiding waar bronscheiding te moeilijk gaat en te weinig oplevert. Soms is er sprake van een politiek-bestuurlijke keuze; met het oog op het gemak van inwoners wordt voor nascheiding gekozen. De Twentse gemeenten hebben tot nu toe gekozen voor bronscheiding van verpakkingen. Er gaat namelijk een preventieve werking van uit en heeft bovendien een positief effect op de motivatie van mensen om ook de andere herbruikbare grondstoffen te scheiden. Ook hebben gemeenten dan meer invloed op de verbetering van de kwaliteit. De gemeente Almelo heeft echter begin 2025 besloten om nascheiding in te voeren en de gescheiden inzameling van verpakkingen af te schaffen.

Bronscheiding is in gemeenten waar bronscheiding redelijk tot goede resultaten oplevert (zoals Losser) financieel aantrekkelijker dan nascheiding. In 2026 is de vergoeding vanuit het verpakkend bedrijfsleven voor de bronscheiding van verpakkingen € 195 per 1.000 kg en voor de nascheiding € 17. **Vanwege de voorwaarden in de nieuwe Ketenovereenkomst Verpakkingen is het nascheiden van verpakkingen uit het restafval geen optie voor onze gemeente. Omdat we een diftar-tarief voor restafval hebben is het bovendien effectiever om de verpakkingen apart van het restafval in te zamelen.**

4. Losserse ambitie en uitgangspunten

Als gemeente nemen we onze verantwoordelijkheid voor een duurzame toekomst, met als grotere doel: het sluiten van kringlopen en het zuiniger omgaan met grondstoffen. Deze Grondstoffenvisie sluit aan bij de landelijke en lokale beweging richting een circulaire economie en versterkt deze door de focus te leggen op afval en grondstoffen die vrijkomen bij huishoudens. Voor dit deel van de keten heeft de gemeente een duidelijke wettelijke verantwoordelijkheid. Daarnaast dragen inwoners financieel bij via de afvalstoffenheffing, waardoor het des te belangrijker is dat we hier zorgvuldig en toekomstgericht mee omgaan.

4.1 Ambitie

Dit is onze ambitie in het kader van het huishoudelijk afval en grondstoffen:

We streven naar
- minder dan 65 kg restafval per inwoner per jaar in 2030 (50 kg fijn en 15 kg grof restafval) *
- minimaal 60% recycling van huishoudelijk afval in 2030 en minimaal 65% recycling in 2035 **

* Deze ambitie sluit aan bij het beleidskader Afvalloos Twente. In 2024 was de hoeveelheid restafval in Losser 130 kg per inwoner.
** Deze ambitie sluit aan bij Europese Kaderrichtlijn afvalstoffen. In 2023 recyclede Losser 59,7% van ons huishoudelijk afval (bron: www.benchmarkafval.nl/tools/vangrecycletool).

4.2 Uitgangspunten

Bij de uitwerking van de Grondstoffenvisie houden we rekening met een aantal uitgangspunten.

1. **We zorgen voor aantrekkelijke en toegankelijke voorzieningen voor de herbruikbare stromen**. We streven naar het behoud van de tevredenheid onder inwoners over deze voorzieningen.

2. **We zoeken actief de samenwerking op**. Als gemeente kunnen we de circulaire transitie niet alleen realiseren; dit zien we als een gedeelde verantwoordelijkheid van iedereen. We werken samen met inwoners, inzamelaars, recyclers, afvalverwerkers, maatschappelijke organisaties, het bedrijfsleven, regiogemeenten en andere overheden.

3. **Als gemeente pakken we bij het uitvoeren van het grondstoffenbeleid verschillende rollen:**
   - *Faciliteren*: we zorgen ervoor dat alle inwoners de mogelijkheid hebben om herbruikbare stromen en restafval gescheiden aan te bieden. Waar nodig helpen we inwoners hierbij (maatwerk).
   - *Voorlichten en bewustmaken*: we bieden toegankelijke informatie aan inwoners aan en vergroten de bewustwording over het belang van duurzaam grondstoffengebruik.

- *Inspireren*: we delen inspirerende voorbeelden, we delen de resultaten en enthousiasmeren inwoners om materialen en producten minder te verspillen, langer te gebruiken en slimmer af te danken.
- *Toezicht en handhaving*: we houden toezicht op de naleving van de regels door onze inwoners en handhaven als dat echt nodig is (bij excessen zoals afvaldump en bijplaatsingen naast verzamelcontainers).
- *Regisseren*: we hebben een sleutelpositie midden in de keten, we monitoren onze doelen, sturen bij waar nodig, nemen het initiatief om op nieuwe kansen in te gaan.
- *Verbinden*: we brengen partijen bij elkaar om de gezamenlijke ambities te realiseren (ketenpartners, marktpartijen, organisaties, initiatieven, inwoners, etc.).

4. **We maken het aanbieden van restafval de minst voor de hand liggende optie**. We accepteren dat de tevredenheid van inwoners over het inzamelen van restafval minder wordt.

5. **We gaan door met het gescheiden inzamelen van verpakkingen.** Dit levert niet alleen de beste kwaliteit en grootste hoeveelheid verpakkingsmateriaal op, maar ook de hoogste vergoedingen in het kader van de Ketenovereenkomst verpakkingen.

6. **We hebben extra aandacht voor de kwaliteit van de gescheiden stromen.**

7. **We sturen op beheersbare kosten voor onze inwoners** door zoveel mogelijk opbrengsten te genereren uit schone herbruikbare grondstoffen. **De afvalstoffenheffing blijft kostendekkend**.

5. Losserse strategie

De overgang naar een samenleving met minder (rest)afval, meer recycling en meer afvalpreventie is niet met één enkele ingreep binnen handbereik. Het vraagt om een samenhangend pakket van activiteiten die ervoor zorgen dat iedereen de kans krijgt om mee te doen. En het vraagt om een brede aanpak waarin beleid, uitvoering en samenwerking elkaar versterken. Daarmee zijn we al goed op weg met de regionale samenwerking binnen 'Afvalloos Twente' en met de uitvoering van onze circulaire beleidsplannen via onder andere 'Circulair Losser' (2024). Maar we kunnen én willen nog veel meer doen.

Onze strategie richt zich op zeven sporen:

(1) het ontmoedigen van het aanbieden van restafval
(2) het stimuleren van afvalpreventie
(3) het beter scheiden van de herbruikbare deelstromen die nog het meest in het restafval zitten
(4) een extra inzet op hoogwaardig hergebruik van grondstoffen
(5) de overgang maken van voorlichten naar een gedragsbenadering (wegnemen van belemmeringen)
(6) het belonen van het goede scheidings- en preventiegedrag
(7) het realiseren van een volwaardig en toekomstbestendig afvalbrengpunt

Ervaringen in andere gemeenten laten zien dat de sterkste daling van het restafval wordt bereikt wanneer het aanbieden ervan actief wordt ontmoedigd. Gemeenten die dat doen, realiseren snel en blijvend een afname van tientallen procenten. Als die prikkel uitblijft, dan leveren de andere sporen een beperkt effect op van enkele procenten. Zonder spoor 1 is de impact van de andere sporen onvoldoende om de doelstellingen te halen. Alleen als restafval niet langer het meest voor de hand liggende alternatief is, ontstaat substantieel resultaat. Daarom zien we spoor 1 als de motor van onze strategie: het zet inwoners ertoe aan om daadwerkelijk minder afval te produceren en gebruik te maken van de voorzieningen voor scheiding en hergebruik. De zes andere sporen versterken dit effect en zorgen ervoor dat de maatregelen uitvoerbaar en maatschappelijk acceptabel blijven.

Hoe onze ambities en strategie zich vertalen in concrete acties en maatregelen werken we in 2026 verder uit in het Actieplan.

5.1 Spoor 1 - Ontmoedigen aanbieden restafval

Duidelijk is dat er een omslag nodig is om onze ambitie van minder dan 65 kg restafval (fijn en grof) per inwoner in 2030 te realiseren. Minder restafval zorgt ook voor een demping van de ingezette kostenstijgingen. Zonder een verdere reductie van restafval blijven onze afvalkosten namelijk aanzienlijk stijgen, met als gevolg een steeds hoger wordende afvalstoffenheffing voor onze inwoners. Deze heffing bestaat namelijk voor een aanzienlijk deel uit de kosten voor het verbranden van restafval. Voor deze reststroom is het volume groot én de tarieven liggen hoog. Door de verdere verhoging van de belasting op het verbranden van restafval én de

introductie van de CO_2-heffing voor afvalverbrandingsinstallaties vanuit het Rijk stijgen de verwerkingstarieven voor restafval vanaf 2028 fors (zie paragraaf 3.2).

Doel restafval haalbaar

Vrijwel alle gemeenten in Nederland werken aan betere afvalscheiding en minder restafval. Onderstaande tabel bevat een (niet-uitputtend) overzicht van vergelijkbare gemeenten die ons regionale doel al hebben behaald van maximaal 50 kg fijn en 15 kg grof restafval per inwoner. Net als Losser hebben deze gemeenten diftar ingevoerd en vallen in de stedelijkheidsklasse 'weinig stedelijk'. De meeste gemeenten ontmoedigen inwoners ook op andere manieren om restafval aan te bieden, zoals het restafval in de grijze containers aan huis minder vaak ophalen of het laten brengen van restafval in zakken naar ondergrondse containers.

Tabel 3: Gemeenten met weinig huishoudelijk restafval

Gemeente	Provincie	Fijn restafval (CBS, 2023)	Grof restafval (CBS, 2023)	Inzamelsysteem fijn restafval
Boekel	Noord-Brabant	22 kg/inw	19 kg/inw	tariefzakken (diftar)
Horst aan de Maas	Limburg	24 kg/inw	1,5 kg/inw	tariefzakken (diftar)
Land van Cuijk	Noord-Brabant	28 kg/inw	15 kg/inw	tariefzakken (diftar)
Bronckhorst	Gelderland	35 kg/inw	8 kg/inw	ondergrondse containers in kernen met diftar
Oost Gelre	Gelderland	38 kg/inw	13 kg/inw	ondergrondse containers in kernen met diftar
Bladel	Noord-Brabant	40 kg/inw	12 kg/inw	grijze containers aan huis met diftar (elke vier weken geleegd)
Olst-Wijhe	Overijssel	46 kg/inw	0,4 kg/inw	ondergrondse containers met diftar
Druten	Gelderland	50 kg/inw	0,3 kg/inw	ondergrondse containers met diftar
Zwartewaterland	Overijssel	50 kg/inw	2,5 kg/inw	ondergrondse containers in kernen met diftar
Staphorst	Overijssel	52 kg/inw	0,8 kg/inw	ondergrondse containers in kernen met diftar

Strategieën voor minder restafval

In Nederland passen gemeenten twee strategieën toe om het restafval te verminderen door het weggooien van restafval minder aantrekkelijk te maken:

- *Diftar (tariefdifferentiatie)*. Bij diftar hangt de hoogte van de afvalstoffenheffing voor een deel af van hoeveel restafval een huishouden aanbiedt. Losser is één van de ruim 200 gemeenten met diftar (bron: 'Afvalstoffenheffing 2024', Rijkswaterstaat, 2025). In Twente hebben de meeste gemeenten diftar ingevoerd.
- *Servicedifferentiatie*. Bij servicedifferentiatie wordt het inwoners moeilijker gemaakt om restafval weg te gooien. Hierbij gaat het om Laagfrequent Inzamelen of om Omgekeerd Inzamelen (zie hieronder): het ophalen van restafval in een lage frequentie. Bijna driekwart van de gemeenten in Nederland past één van deze systemen of beide toe. Ongeveer de helft van de Twentse regiogemeenten past Laagfrequent Inzamelen toe en dat geldt ook voor Losser: de grijze containers worden één keer per vier weken geleegd in plaats van elke twee weken zoals voorheen.

Meest effectief: diftar in combinatie met servicedifferentiatie

De Nederlandse vereniging voor afval- en reinigingsdiensten (NVRD) voert elk jaar de Benchmark Huishoudelijk Afval uit, waaraan ongeveer de helft van de gemeenten meedoet. Hieruit blijkt dat diftar in combinatie met servicedifferentiatie het meest kosteneffectief is: zowel de hoeveelheid restafval als de kosten zijn het laagst (bron: 'Analyserapport Benchmark huishoudelijk afval peiljaar 2023', NVRD, 2024). Ook uit onderzoek uit 2021 van Eureco onder 275 gemeenten blijkt dat de toepassing van diftar in combinatie met servicedifferentiatie zorgt voor het minste restafval.

Omgekeerd Inzamelen: restafval naar ondergrondse containers

Bij deze strategie wordt restafval bij woningen met een tuin binnen de bebouwde kom niet meer opgehaald in de grijze container aan huis. Net zoals bij appartementen en bovenwoningen brengen mensen het restafval naar ondergrondse containers in de buurt. Door restafval in zakken te doen en deze naar een ondergrondse container te brengen - inclusief het tillen van de afvalzak - ervaren inwoners direct de omvang van hun eigen afval. Dit vergroot de bewustwording en stimuleert zo het scheiden. Vanwege de te grote afstanden naar ondergrondse containers wordt het restafval in de meeste gemeenten in het buitengebied wel in de grijze container aan huis opgehaald in een lage frequentie. Een aantal gemeenten in Twente heeft Omgekeerd Inzamelen ingevoerd - waaronder Dinkelland, Hengelo, Oldenzaal, Tubbergen en Twenterand - of is bezig met plannen.

Goede voorlichting belangrijk

In Losser mogen inwoners nu al hun grijze container inleveren en het restafval zelf wegbrengen naar een ondergrondse container in de buurt. Uit het bewonersonderzoek blijkt dat een derde van de inwoners dit wel zou willen en 22% misschien wel, maar 60% zou dit uit zichzelf (nog) niet willen doen. Bij een keuze voor het inleveren van de grijze container is het belangrijk om nut en noodzaak van deze verandering goed uit te leggen.

Mogelijk aanvullende maatregel

Als de maatregelen uit spoor 1, samen met de maatregelen uit spoor 2 tot en met 7, niet zorgen voor voldoende vermindering van het restafval, halen we onze doelstellingen niet. Ook blijven de kosten dan stijgen. In dat geval kunnen we onderzoeken of Omgekeerd Inzamelen een geschikte oplossing is. Bij Omgekeerd Inzamelen leveren inwoners hun grijze container voor restafval in. Restafval brengen zij vervolgens zelf weg naar een ondergrondse container in de buurt. Ervaringen in andere gemeenten laten zien dat deze manier van inzamelen kan zorgen voor een flinke afname van de hoeveelheid fijn restafval. Daarom kan Omgekeerd Inzamelen een effectieve maatregel zijn in Losser om de hoeveelheid restafval verder te verminderen.

5.2 Spoor 2 - Stimuleren afvalpreventie

Een samenleving met minder huishoudelijk afval vraagt om wezenlijk andere consumptiepatronen. Afvalpreventie is daarbij essentieel: zo min mogelijk grondstoffen gebruiken en er zo lang mogelijk mee doen. Het draait om minder consumeren, verpakkingsvrij inkopen, wasbare producten gebruiken en verspilling tot een minimum beperken. In de prioriteitsvolgorde voor het afvalbeheer staat preventie dan ook bovenaan. Pas daarna volgt hergebruik van (onderdelen van) producten zonder deze te vernietigen of te verwerken.

De R-ladder

De R-ladder geeft de mate van circulariteit aan (zie afbeelding). Deze ladder maakt de verschillende strategieën van circulariteit zichtbaar. Hoe hoger op de ladder, hoe meer grondstoffen bespaard worden en hoe meer circulair de strategie is. Onze invloed als gemeente op het productieproces van fabrikanten is beperkt, maar we hebben wel (enige) invloed op het gedrag van inwoners.

Wettelijk is onze taak gericht op **Recycle** (materialen verwerken om nieuwe producten te maken), maar we willen een stap verder gaan door meer bewustwording te creëren rondom afvalpreventie. We focussen ons daarbij op **Refuse** (weigeren), **Re-use** (hergebruik) en **Repair** (repareren).

Ook willen we lokale initiatieven faciliteren en versterken, zoals de kringloopbedrijvigheid, reparatiemogelijkheden en initiatieven die zich inzetten voor het lenen/delen van spullen (deeleconomie).

Figuur 6: R-ladder

5.3 Spoor 3 - Beter scheiden grootste herbruikbare stromen in restafval

We stimuleren inwoners om zoveel mogelijk herbruikbare deelstromen apart van het restafval aan te bieden. Daarbij geven we prioriteit aan de grondstoffen die nog het meest in het restafval zitten:

1. GFT (groente-, fruit- en tuinafval en etensresten)
2. Verpakkingen van plastic, blik en drinkpakken
3. Papier en karton
4. Glas

Dit doen we met name door bewustwording onder de verschillende doelgroepen te blijven creëren van het belang van afvalscheiding en door te blijven uitleggen wat er precies gebeurt nadat grondstoffen gescheiden zijn ingezameld (recycling).

Ad 1) Jaarlijks wordt in Nederland ongeveer 33 kg goed voedsel per persoon weggegooid (bron: Milieu Centraal). Dat belandt deels in het gescheiden GFT en deels in het restafval. We willen dan ook niet alleen de GFT-scheiding stimuleren, maar we zetten ook een campagne op om inwoners bewust te maken van hun rol in het tegengaan van voedselverspilling. Dit gaat al gebeuren in het kader de regionale samenwerking 'Afvalloos Twente' en de uitvoeringsagenda Circulair Losser.

Ad 3) Aandachtspunt hierbij vormt de toekomstbestendigheid: hebben verenigingen voldoende vrijwilligers voor de papierinzameling en is de uitvoering van het inzamelen veilig genoeg? In samenspraak met de papierinzamelende verenigingen onderzoeken we of de papierinzameling op de huidige manier de komende jaren effectief en efficiënt uitgevoerd kan blijven worden en of andere inzamelopties uitgewerkt zouden moeten worden. Hierin nemen we de vergoedingenstructuur mee: in hoeverre kunnen we de vergoedingen aan de verenigingen voortzetten, gaan we deze afbouwen of kunnen de verenigingen alternatieve activiteiten uitvoeren tegen een vergoeding? We moeten er rekening mee houden dat een verandering in de Losserse papierinzameling gevolgen heeft voor het regionale contract voor inzameling, transport en verwerking van oud papier en karton. Het huidige contract loopt af op 1 januari 2027. De Twentse gemeenten publiceren de Europese aanbesteding hiervoor in januari 2026.

Luiers en incontinentiemateriaal

Wegwerpluiers en incontinentiemateriaal vormen met zo'n 8% een aanzienlijk deel van de totale hoeveelheid restafval in Nederland. Gescheiden inzamelen en verwerken hiervan levert dan ook een flinke reductie van het restafval op. Er bestaat overigens een goed alternatief voor deze wegwerpproducten: wasbare producten. In het kader van de uitvoeringsagenda Circulair Losser brengen we het gebruik van wasbare babyluiers onder de aandacht van ouders.

Voor het recyclen van de wegwerpmaterialen bestaan momenteel beperkte mogelijkheden in Nederland. De enige grootschalige recyclinginstallatie verwerkt uitsluitend babyluiers (ARN in Weurt). De huidige verwerkingscapaciteit is onvoldoende voor álle vrijkomende luiers uit Nederland. De verwerkingscapaciteit wordt in de komende jaren waarschijnlijk uitgebreid als gevolg van de producentenverantwoordelijkheid, die vanaf 2026 geldt voor luiers en incontinentiematerialen. Hiermee worden de producenten verantwoordelijk voor de inzameling en recycling van de producten die zij in Nederland op de markt aanbieden.

Vanwege de aanwezigheid van medicijnresten wordt incontinentiemateriaal momenteel nog niet gescheiden verwerkt. Resten van bijvoorbeeld antibiotica, pijnstillers en hormoonpreparaten kunnen terechtkomen in de teruggewonnen grondstoffen (zoals plastics of cellulose) of in de restproducten (zoals water- of composstromen). De gescheiden verwerking van incontinentiemateriaal wordt pas toegestaan als geborgd kan worden dat deze resten niet terechtkomen in de recyclestromen. Dat duurt naar verwachting nog jaren. Momenteel wordt onderzocht welke technologie het meest geschikt is om de medicijnresten af te breken of te filteren.

Zodra de verwerkingscapaciteit voor wegwerp babyluiers en eventueel voor incontinentiematerialen wordt uitgebreid, onderzoeken we of Losser deze stromen ook gescheiden kan inzamelen en verwerken en wat dat betekent voor de kosten.

5.4 Spoor 4 - Inzet op hoogwaardig hergebruik

We willen zorgen voor minder verontreiniging van herbruikbare deelstromen, met name verpakkingen van plastic, blik en drinkpakken. Dit kan alleen wanneer het ingezamelde materiaal van goede en constante kwaliteit is. De stelregel is: hoe beter de kwaliteit van de input, hoe hoogwaardiger de output. Hierin trekken we gezamenlijk op met de regiogemeenten, inzamelaars en recyclers.

In onze communicatie benadrukken we het belang van het op een juiste manier aanbieden van de grondstoffen. Ook controleren we periodiek en verzamelen we informatie over de kwaliteit per wijk/buurt. Met de inzamelaars en recyclers evalueren we regelmatig de kwaliteit van het door ons aangeleverde materiaal. Waar we kansen zien, stimuleren we innovatie door onze grondstoffen ter beschikking te stellen aan nieuwe recyclingmogelijkheden.

5.5 Spoor 5 - Van voorlichting naar positieve gedragsbenadering

Alleen het overdragen van informatie blijkt onvoldoende om gedrag te beïnvloeden; gedrag wordt namelijk veelal bepaald door onbewuste processen. Om inwoners te stimuleren verantwoordelijkheid te nemen voor hun eigen afvalgedrag passen we een gedragsbenadering toe. Dit maakt onze aanpak effectiever en mensgerichter.

Hierbij passen we strategieën toe die op een positieve manier gericht zijn op het beïnvloeden van gedrag. Denk daarbij aan:

- Versterken van sociale normen voorbeeld: bord plaatsen met "Hier scheiden 95% van de bewoners hun afval goed. Doet u ook mee?').
- Inzet van lokale ambassadeurs (voorbeeld: bewoners die goed afvalscheiden zichtbaar maken met posters of in lokale media).
- Geven van persoonlijke feedback (voorbeeld: mail sturen met inzicht in eigen restafvalaanbod en praktische tips).
- Bouwen aan een gevoel van gemeenschappelijkheid (voorbeeld: wedstrijd tussen straten of buurten).

In de aanloop naar het vormgeven van onze gedragsbenadering onderzoeken we bij onze inwoners welke knelpunten of belemmeringen zij ervaren bij het voorkomen van afval en bij het scheiden en schoon aanbieden ervan.

5.6 Spoor 6 - Goede gedrag belonen

We blijven goed scheidingsgedrag en preventiegedrag financieel belonen via diftar en kijken naar andere vormen van beloning.

Financieel

We houden het diftar-principe ‘de vervuiler betaalt’ vast. Daarnaast hebben we in het uitvoeringsprogramma Circulair Losser al vastgelegd dat we een subsidie willen instellen voor inwoners die zich inzetten voor afvalpreventie of slimmer consumeren.

Aanvullend willen we onderzoeken wat het betekent als we:

- het principe ‘de vervuiler betaalt’ verder versterken door het vast deel van de afvalstoffenheffing verder te differentiëren. Huishoudens met een kleine grijze container voor restafval zouden bijvoorbeeld een lager vast bedrag kunnen gaan betalen dan met huishoudens een grote container.
- een spaar- of kortingsactie opzetten, waarbij inwoners verpakkingen of oud papier kunnen inleveren en sparen voor een tegoed of korting. Een aandachtspunt hierbij is dat de actie structureel moet zijn om een blijvend effect te creëren.

Andere vormen van belonen

Een beloning hoeft niet te gaan om geld, maar kan ook inspelen op andere aspecten zoals gemeenschapsgevoel, trots en waardering. Denk aan een uitdeelactie van gratis compost in het voorjaar of aan het beschikbaar stellen van een buurtmoestuin, speelplek, planten of workshops aan een goed presterende buurt. Het geven van publieke complimenten valt ook onder belonen. Dit kan bijvoorbeeld door enthousiaste bewoners of de ‘wijk van de maand’ in de lokale media te vermelden of door verenigingen of buurten een erkenning als ‘afvalheld’ of een wisselbeker te geven.

5.7 Spoor 7 - Verbeteren afvalbrengpunt

Het huidige afvalbrengpunt aan de Ravenhorsterweg is al tientallen jaren in gebruik zonder bouwkundige vernieuwingen. Volgens het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) moeten wij op het afvalbrengpunt 18 verschillende afvalstromen gescheiden innemen. Door ruimtegebrek is dit nu niet mogelijk op de huidige locatie. Bovendien zien we dat er nog relatief veel grof afval wordt gebracht, terwijl ons beleid zich richt op een betere scheiding van grof huishoudelijk afval in herbruikbare stromen: in Losser wordt tussen 44 kg en 67 kg per inwoner per jaar aan grof restafval gebracht, terwijl het (regionale) doel 15 kg is.

Op basis van een onderzoek naar de opties om een volwaardig en toekomstbestendig afvalbrengpunt te realiseren heeft de gemeenteraad begin 2026 ingestemd met de herinrichting van het huidige terrein. De vastgestelde uitgangspunten worden verder uitgewerkt in een ontwerp. Realisatie van de herinrichting vindt uiterlijk begin 2027 plaats.

We hanteren de volgende kaders bij het onderzoek naar het optimaliseren van het afvalbrengpunt:

(1) er is binnen de gemeentegrenzen van Losser een afvalbrengpunt
(2) de leidende principes bij de optimalisatie zijn toegankelijkheid, volwaardigheid en basisvoorziening

Toegankelijkheid

Onder een toegankelijk afvalbrengpunt verstaan we een locatie binnen de gemeentegrenzen en waarbij de hinder voor de omgeving zoveel mogelijk wordt voorkomen. De locatie is veilig, overzichtelijk, informatief en heeft een afdoende openstelling. Inwoners worden hierbij actief ondersteund door de medewerkers op het afvalbrengpunt.

Volwaardigheid

Onder een volwaardig afvalbrengpunt verstaan we een locatie die voldoet aan alle wettelijke eisen, waar inwoners het grof huishoudelijk afval en de grondstoffen gescheiden kunnen aanbieden en waar we daar waar nodig en aanvaardbaar geacht gebruik maken van achtervang mogelijkheden binnen de gemeentegrenzen of bij buurgemeenten.

Basisvoorziening

Onder een basisvoorziening verstaan we een locatie binnen de gemeentegrenzen waar inwoners het grof huishoudelijk afval binnen een acceptabele rijafstand en onder goede omstandigheden kunnen aanbieden.

6. Neveneffecten

Als de drempel om restafval aan te bieden groter wordt - zoals in Spoor 1 gebeurt (ontmoedigen van het aanbieden van restafval) - zoeken sommige inwoners naar alternatieve manieren om van hun restafval af te komen. Het risico op bijplaatsen van afval naast de ondergrondse containers en vervuiling van de gescheiden stromen is aanwezig. Een ander ongewenst neveneffect van veranderingen in de afvalinzameling is dat de impact op sommige groepen inwoners groter kan zijn dan op andere doelgroepen. In dit hoofdstuk beschrijven we de potentiële neveneffecten en gaan we in op de opties om ze te voorkomen of te beperken.

6.1 Bijplaatsingen

Bij het ontmoedigen van het aanbieden van restafval, verhoogt het risico op bijplaatsingen. Afval dat naast of in de directe omgeving van een container wordt gezet, zoals afvalzakken, grofvuil, los huisvuil of kartonnen dozen. Bijplaatsingen dragen bij aan verloedering van de leefomgeving, kunnen zwerfvuil en ongedierte aantrekken en zorgen voor extra opruimkosten. Uit landelijke gegevens blijkt dat gemiddeld bij 17% van de verzamelcontainers structureel afval wordt bijgeplaatst (bron: Benchmark Huishoudelijk Afval, NVRD, 2024). Bijplaatsingen komen vooral voor in stedelijke gebieden, met name op locaties met een hoge doorstroom, anonimiteit, diversiteit aan nationaliteiten en beperkte sociale controle. In kleinere plattelandsgemeenten doen bijplaatsingen zich over het algemeen minder voor. Dit hangt onder meer samen met de sociale cohesie en betrokkenheid bij de leefomgeving, waardoor inwoners elkaar sneller aanspreken op ongewenst gedrag. Toch toont de ervaring in bijvoorbeeld Beuningen en Heusden aan dat ook in kleine plattelandsgemeenten bijplaatsingen kunnen optreden in de eerste maanden na de ontmoediging van het aanbieden van restafval. Dit effect is meestal tijdelijk en beperkt tot enkele locaties.

We kunnen verschillende instrumenten inzetten om bijplaatsingen tegen te gaan. Voorbeelden zijn (bron: www.nvrd.nl/dossier/bijplaatsingen):

- zorgen voor een goede basis: schone, toegankelijke en goed functionerende containers die regelmatig worden geleegd
- snel opruimen van bijplaatsingen om clustering te voorkomen, met extra aandacht voor hotspots
- tijdelijk gerichte communicatie op locaties met verhoogd risico
- aanscherpen van toezicht en/of handhaving om een duidelijk signaal af te geven dat bijplaatsingen niet worden getolereerd
- betrekken van inwoners bij het schoonhouden van locaties
- monitoren van de aard en omvang van bijplaatsingen om gericht bij te kunnen sturen.

In het nog op te stellen actieplan werken we de meest effectieve maatregelen voor Losser uit.

6.2 Kwaliteit grondstoffen

Een neveneffect van het ontmoedigen van restafval is dat er meer vervuiling van de gescheiden grondstoffen kan optreden, met name van het GFT en de verpakkingen. De ervaringen van andere gemeenten laten zien dat de neiging om restafval in de grondstofcontainers te doen versterkt kan worden, waardoor de kwaliteit van grondstoffen nog verder onder druk komen te staan. Dit effect doet zich echter niet in alle gemeenten voor en is afhankelijk van lokale omstandigheden. Om een verminderde kwaliteit van grondstoffen te voorkomen, werken we in ons actieplan de activiteiten en projecten binnen Spoor 4 (Inzet op hoogwaardig hergebruik) verder uit.

7. Vervolg

Naar aanleiding van onze strategie en de genoemde aandachtspunten hebben we in 2025 en 2026 een aantal stappen te zetten. Hieronder is schematisch aangegeven wat er nog moet gebeuren en wat dit betekent voor de planning.

Tabel 4: Vervolgstappen naar aanleiding van Grondstoffenvisie

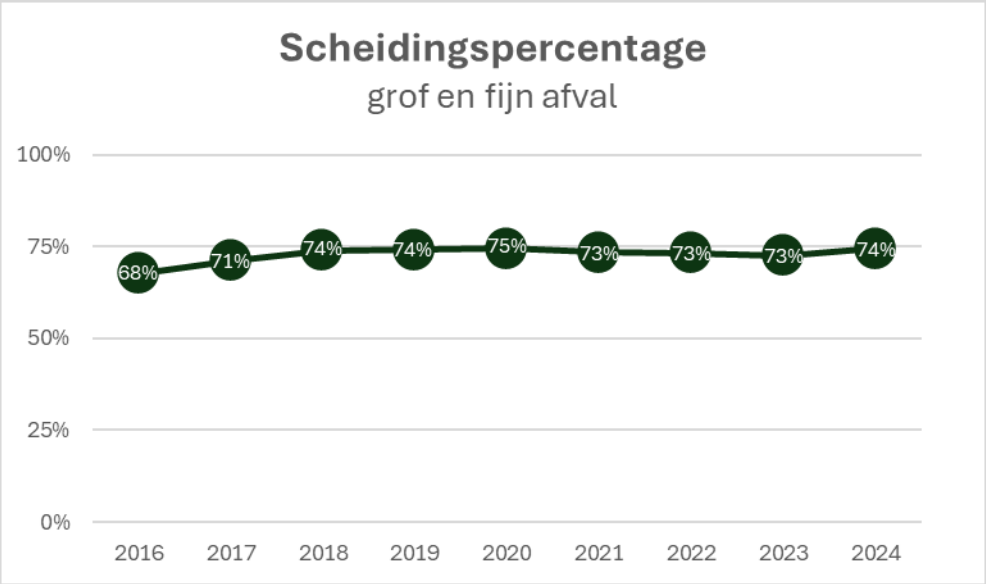
Vervolgstappen	Planning
Actieplan Grondstoffen 2026-2030	• Voorbereiding: Q2 t/m Q4 2026 • Besluitvorming B&W: januari 2027 • Commissievergadering: februari/maart 2027 • Raadsvergadering: maart/april 2027
Optimalisatie oud papier inzameling	• Voorbereiding (incl. pilot): Q1 2026 t/m Q3 2027 • Besluitvorming B&W: eind Q3 2027 • Besluitvorming raad: Q4 2027
Onderzoek naar toekomstbestendigheid openbaar toegankelijke verzamelcontainers verpakkingen	• Voorbereiding (met Verpact): Q2 en Q3 2026 • Besluitvorming B&W: Q3 2026 • Gerealiseerd: uiterlijk 1 januari 2027

Bijlage 1

Resultaten inzameling afval en grondstoffen

Afvalscheiding en recycling

Het scheidingspercentage drukt uit welk deel van de totale afvalberg gescheiden wordt gehouden door inwoners. Op 1 januari 2018 is diftar ingevoerd. Dit zorgde voor een **stijging van de afvalscheiding: van 68% tot 71% vóór de invoering van diftar naar 73% tot 75% in de periode daarna**.

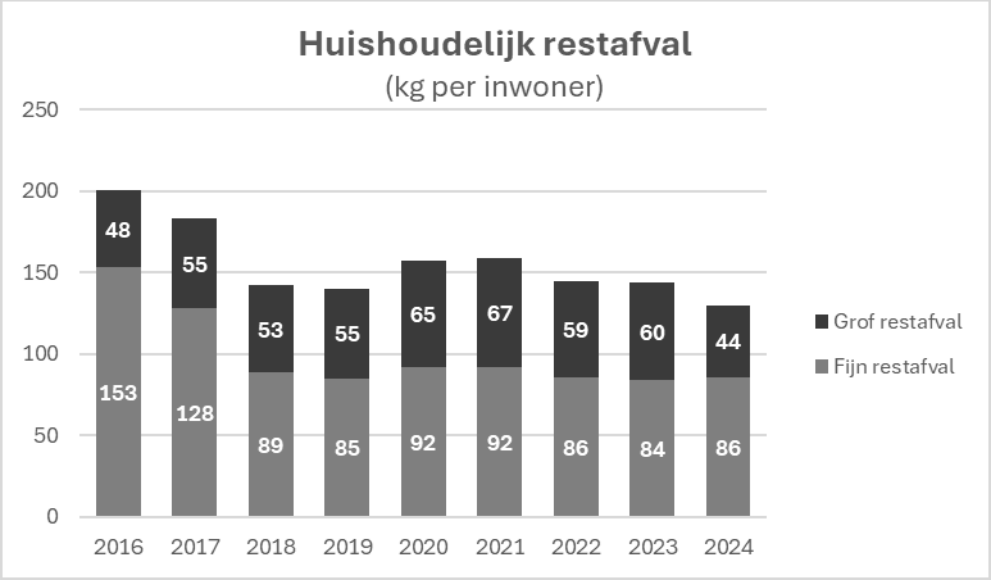

Figuur 7: Ontwikkeling scheidingspercentage huishoudelijk afval en grondstoffen Losser

Niet alle herbruikbare stromen die gescheiden worden opgehaald, worden ook daadwerkelijk gerecycled. Dit wordt onder meer veroorzaakt door verontreiniging in de gescheiden deelstromen. Om de recycling te monitoren is de Recyclingtool ontwikkeld in het kader van het landelijke programma VANG-HHA (zie paragraaf 3.1). Op www.benchmarkafval.nl/tools/vangrecycletool kunnen gemeenten het recyclepercentage voor het totaal aan huishoudelijk afval laten berekenen. Voor elke deelstroom is het recyclepercentage weergegeven: het aandeel dat het recyclingproces in gaat. Op basis van de ingezamelde hoeveelheden in 2023, is het **totale percentage van alle huishoudelijk afval en grondstoffen uit Losser dat daadwerkelijk wordt gerecycled 59,7%. Volgens de Europese doelen moet dit percentage de komende jaren verhoogd worden: minimaal 60% in 2030 en minimaal 65% in 2035** (zie paragraaf 3.1).

Hoeveelheid restafval

Sinds 2016 daalde de totale hoeveelheid grof en fijn restafval van ruim 200 kg per inwoner naar 130 kg in 2024. De betere afvalscheiding door inwoners sinds de invoering van diftar zorgde dus voor een aanzienlijke daling van het restafval. Onderstaande figuur geeft inzicht in de ontwikkelingen van de afgelopen jaren.

Figuur 8: Hoeveelheid restafval Losser

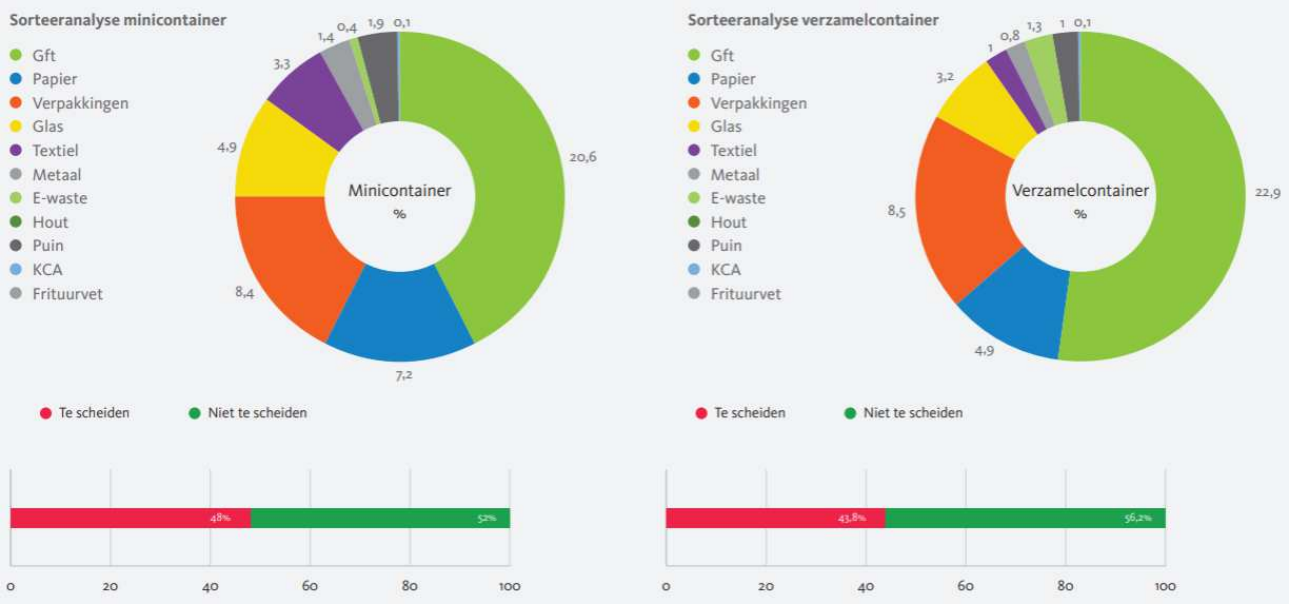
Het fijn huishoudelijk restafval - dat wordt ingezameld via containers aan huis en bovengrondse en ondergrondse verzamelcontainers in de wijken - stabiliseert de afgelopen jaren op zo'n 85 kg per inwoner per jaar. Het grof huishoudelijk restafval - dat wordt ingezameld via het afvalbrengpunt - schommelt tussen 44 en 67 kg per inwoner per jaar.

Vergelijking met gemiddelde in Nederland

Uit cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek blijkt dat elke Nederlander gemiddeld 177 kg restafval produceert (meest actuele cijfers dateren uit 2023). Met 130 kg per inwoner wordt in Losser in vergelijking met het Nederlandse gemiddelde dus minder restafval aangeboden.

Samenstelling fijn restafval

Ieder jaar onderzoekt Twente Milieu de samenstelling van het fijn restafval dat met containers aan huis en de verzamelcontainers in de kernen wordt ingezameld. Hieruit blijkt dat de inhoud van de restafvalcontainers van de Lossenaren voor meer dan de helft uit herbruikbare stromen bestaat.

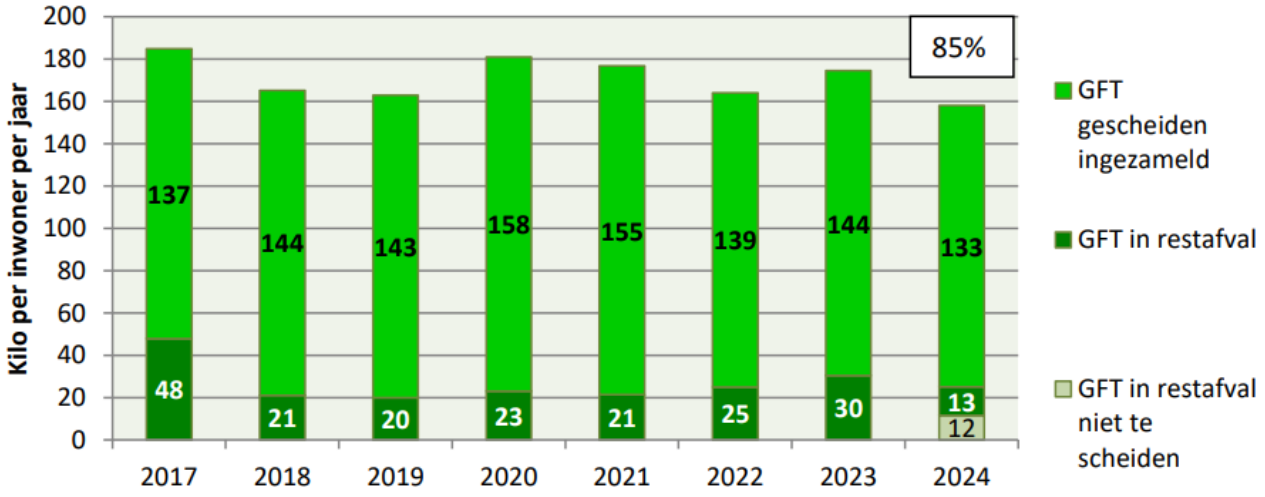

Figuur 9: Inhoud minicontainer en verzamelcontainer restafval Losser

De grijze container aan huis bevat gemiddeld 48% 'echt' restafval (niet te scheiden) en die van de bovengrondse en ondergrondse verzamelcontainers gemiddeld 44%. 'Echt' restafval is afval dat niet kan worden gescheiden en gerecycled, zoals sanitairdoekjes, kapot glas, inhoud stofzuigerzak, maandverband, vervuild papier (bv. pizzadozen en gebruikte zakdoekjes), kattenbakvulling, medische hulpmiddelen (bv. stomazakken en katheters), etc.
Vooral GFT (groen gekleurde deel) en in mindere mate verpakkingen van plastic, blik en drinkpakken (oranje gekleurde deel) en oud papier en karton (blauw gekleurde deel) komen nog veel voor in het restafval.

GFT

Onderstaande figuur laat zien hoeveel GFT gemiddeld per inwoner in onze gemeente vrijkomt en welk deel daarvan gescheiden wordt aangeboden door inwoners (bron: 'Rapportage hoeveelheid, samenstelling en scheiding van fijn huishoudelijk afval 2024 gemeente Losser, Eureco, april 2025). De bovenste lichte kleur staat voor de hoeveelheid GFT die inwoners gescheiden aanbieden. De onderste donkere kleur staat voor de hoeveelheid die niet is gescheiden en nog in het fijn restafval aanwezig is.

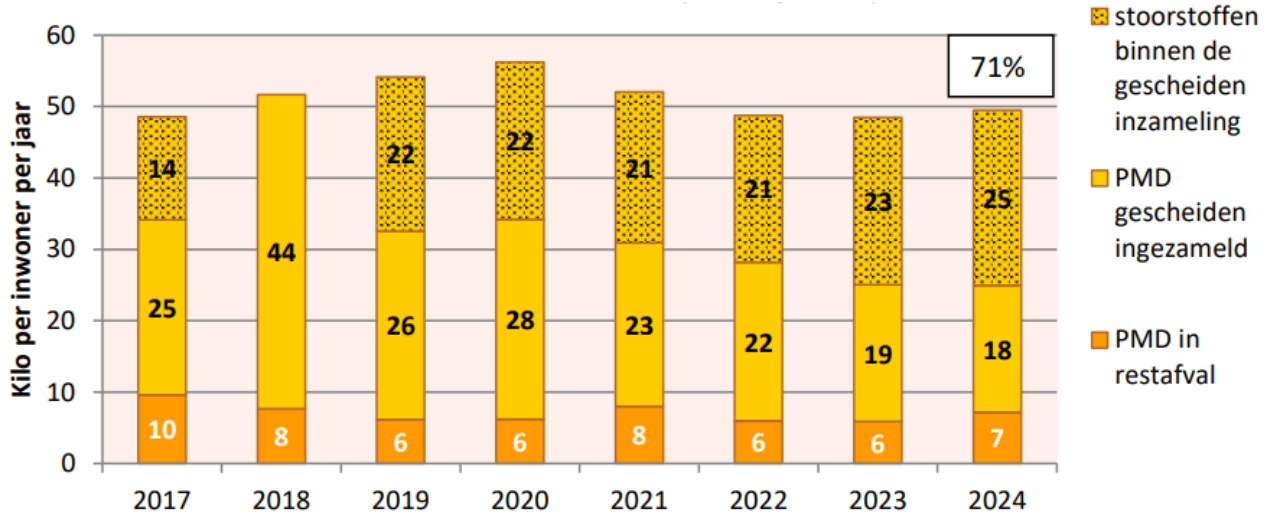
Figuur 10: Gescheiden en niet-gescheiden ingezameld GFT Losser

Sinds de invoering van diftar in 2018 is minder GFT aangetroffen in het restafval. Per inwoner wordt ongeveer 21 tot 30 kg aan GFT als restafval afgedankt. In 2024 kwam per inwoner 158 kg GFT vrij (25 kg in restafval, 133 kg gescheiden ingezameld). In 2024 is voor het eerst onderzocht hoeveel GFT in het restafval om praktische redenen niet door inwoners gescheiden zal gaan worden, zoals voedsel dat nog verpakt is in verpakking en de organische zeeffractie tot 20 mm. Het gaat om 12 kg per inwoner (8%). Het is mogelijk om de resterende 13 kg GFT in het restafval - voornamelijk schillen en etensresten - te scheiden om de hoeveelheid restafval verder te verminderen.

De inzamelrespons voor GFT is in 2024 85%. Dit betekent dat **85% van de totale hoeveelheid GFT (gescheiden plus nog in het restafval) gescheiden is ingezameld**.

Verpakkingen van plastic, blik en drinkpakken

In onderstaande figuur staan de bovenste lichte en de gestippelde kleur voor de hoeveelheid verpakkingen van plastic, blik en drinkpakken die inwoners gescheiden aanbieden (ook wel PMD genoemd). De onderste donkere kleur staat voor de hoeveelheid die niet is gescheiden en nog in het fijn restafval aanwezig is.

Figuur 11: Gescheiden en niet-gescheiden ingezameld verpakkingen Losser

In 2024 kwam per inwoner 51 kg aan verpakkingen van plastic, blik en drinkpakken vrij (7 kg in restafval, 43 kg gescheiden ingezameld). Per inwoner wordt ongeveer 6 tot 8 kg aan verpakkingen als restafval afgedankt.

Wanneer we de stoorstoffen (zie hieronder) buiten de gescheiden inzameling houden, is de inzamelrespons voor verpakkingen 85% in 2024. Dit betekent dat **85% van de totale hoeveelheid verpakkingen (gescheiden en nog in het restafval) is gescheiden ingezameld**. Het is mogelijk om de resterende 7 kg verpakkingen in het restafval te scheiden om de hoeveelheid restafval verder te verminderen.

Stoorstoffen en afkeur verpakkingen

Uit analyses van de gescheiden ingezamelde verpakkingen uit Losser blijkt dat 37% tot 58% bestaat uit stoorstoffen: materialen die er niet in thuishoren. Stoorstoffen zijn bijvoorbeeld voedselresten, luiers en incontinentiemateriaal, piepschuim, voorwerpen van kunststof (speelgoed, tuinstoel, emmer, etc.), glas, apparaten, gevaarlijk afval, spuitbussen met inhoud, etc. De stoorstoffen zijn In bovenstaande grafiek aangeduid met de gestippelde oranje kleur. **In 2024 kwam de hoeveelheid stoorstoffen uit op 25 kg per inwoner.** Daarmee komt de werkelijke hoeveelheid gescheiden ingezamelde herbruikbare verpakkingen uit op 25 kg tot 35 kg per inwoner per jaar.

Als gevolg van stoorstoffen werd in 2024 1% van de verpakkingen die via containers aan huis zijn ingezameld afgekeurd en als restafval afgevoerd. Van de verpakkingen die via verzamelcontainers zijn ingezameld, werd vrijwel alles afgekeurd (99%). Samen met Twente Milieu werken we aan een aanpak om de kwaliteit van de ingezamelde verpakkingen van plastic, blik en drinkpakken te verbeteren. Zo zijn er acties geweest waarbij in de containers voor verpakkingen is gekeken, en daar waar verontreiniging werd aangetroffen, zijn containerhangers ophangen. In herhaalrondes werd er een brief gestuurd naar omwonenden bij opnieuw verontreiniging.

Oud papier en karton, glas van verpakkingen en textiel

Oud papier en karton

De totale hoeveelheid papier en karton daalt jaarlijks. Dat geldt vooral voor het gescheiden ingezamelde deel. Per inwoner wordt jaarlijks ongeveer 5 tot 6 kg aan herbruikbaar papier/karton als restafval afgedankt. Ongeveer 0,4 kg hiervan betreft reclamemateriaal zoals folders. In 2024 kwam per inwoner 54 kg aan oud papier en karton vrij (6 kg in restafval, 48 kg gescheiden ingezameld). Hiermee is de inzamelrespons 89%. Dit betekent dat **89% van de totale hoeveelheid herbruikbaar papier/karton (gescheiden plus nog in het restafval) gescheiden is ingezameld**. Het is mogelijk om de resterende 6 kg papier en karton in het restafval nog te scheiden om de hoeveelheid restafval verder te verminderen.

Glas van verpakkingen

De hoeveelheid herbruikbaar glas die jaarlijks per inwoner vrijkomt ligt tussen de 25 en 30 kg. Ongeveer 3 tot 4 kg hiervan wordt als restafval afgedankt. In 2024 kwam 25 kg aan glas vrij (4 kg in restafval, 21 kg gescheiden ingezameld). Hiermee is de inzamelrespons 84%. Dit betekent dat **84% van de totale hoeveelheid glas van verpakkingen (gescheiden plus nog in het restafval) gescheiden is ingezameld**. Een deel van dit glas in het restafval bestaat uit kapot glas. Het andere deel van de resterende 4 kg glas in het restafval kan dus nog gescheiden worden om de hoeveelheid restafval verder te verminderen.

Textiel

Jaarlijks komt tussen de 11 en 17 kg per inwoner aan textiel - inclusief schoeisel - vrij. Ongeveer 5 tot 7 kg hiervan wordt als restafval afgedankt. In 2024 kwam 11 kg aan textiel vrij (5 kg in restafval, 6 kg gescheiden ingezameld). Hiermee is de inzamelrespons 57%. Dit betekent dat 57% van de totale hoeveelheid textiel (gescheiden plus nog in het restafval) gescheiden is ingezameld. In het restafval is 2 kg textiel aanwezig dat uit praktisch oogpunt niet geschikt is om te scheiden. Het gaat bijvoorbeeld om vaatdoekjes, sokken, ondergoed, kapot gescheurde kleding, etc. Als het textiel dat niet geschikt is om gescheiden aan te bieden buiten beschouwing wordt gelaten, dan is **69% van de totale hoeveelheid textiel (gescheiden plus nog in het restafval) gescheiden ingezameld**. De resterende 3 kg textiel in het restafval kan dus nog gescheiden worden om de hoeveelheid restafval verder te verminderen.